Innhold

Et aktivt Akademi-år 2
Medlemsoversikt 4
Styret 4
Gruppeledere 4
Alminnelige opplysninger 6
Beretning om virksomheten 7
Årsmøtet 2013 20
Nye medlemmer 2013 21
Abelprisen 22
Nansen minneforelesning 26
Akademiforelesningen i humaniora og samfunnsfag 27
Akademisymposiet i humaniora og samfunnsfag 28
Birkelandforelesningen 29
Mat fra havet – et hav av muligheter 30
Norges Bank og Det Norske Videnskaps-Akademi 31
VISTA-dagen 32
Tvungent psykisk helsevern 33
Møter og symposier 34
Akademiets utvalg og komiteer 38
Akademiets randsone 39
Akademiets priser 41
Fond og legater 44
Stiftelsen Tømte 46
Stiftelsen Sørnesset 48
Økonomi 49

Preses Kirsti Strøm Bull

Et aktivt Akademi-år

Året 2013 har vært nok et aktivt år for Det Norske Videnskaps-Akademi. I tillegg til de månedlige torsdagsmøtene har vi hatt mange ekstramøter, flere i samarbeid med andre institusjoner. Dette er et samarbeid som har vært berikende og som bidrar til å synliggjøre Akademiet og hva det står for. Et fast innslag i januar er blitt fellessymposiet mellom Akademiet, Norges Tekniske Vitenskapsakademi og Norges forskningsråd. Et symposium hvor åpningsforedraget holdes av fagstatsråden, og hvor H.M. Kong Harald var til stede i år som tidligere år.

Videnskaps-Salong, et samarbeid med Norsk faglitterære forfatter- og oversetterforening som startet i 2012, fortsatte i 2013. Vi var med å feire Det Norske Studentersamfunds 200 års-jubileum med et møte i Akademiet i september. Andre samarbeidsarrangement var med Norges Høyesterett, De nasjonale forskningsetiske komiteer og Etisk råd for forsvarssektoren.

Flere av akademi-gruppene har også hatt egne godt besøkte seminarer.

Dette er en aktivitet vi gleder oss over.

Den viktigste synliggjøring av Akademiet er de to store prisene, Abelprisen og Kavliprisen. Prisene overrekes av H.M. Kong Harald og det betyr svært meget for den internasjonale oppmerksomhet disse prisene får.

Kavliprisens grunnlegger Fred Kavli døde i november 2013. Han var ingeniøren og gründeren som donerte sitt livsverk til beste for grunnforskningen. For dette ble han hedret med æresmedlemskap i Det Norske Videnskaps-Akademi. Vi minnes Fred Kavli i respekt og takknemlighet.

Akademiet ser frem til fortsatt givende samarbeid med Kavli Foundation når det gjelder Kavliprisen. Og vi vil takke Kunnskapsdepartementet for godt samarbeid rundt både Abelprisen og Kavliprisen.

Gjennom de store prisene er det først og fremst den naturvitenskapelige forskning som løftes frem. Men Akademiet representerer også den humanistiske og samfunnsvitenskapelige forskning. En egen dag viet humanistisk forskning ble arrangert i Litteraturhuset i april.

I 2008 ble det vedtatt at man årlig skal arrangere *Akademiforelesningen innen humaniora og samfunnsvitenskap,* og annenhver høst arrangere et større internasjonalt symposium med forankring i fag i den historisk-filosofiske klasse. Akademiets styre ønsker også på andre måter å løfte frem humanistisk og samfunnsvitenskapelig forskning.

I mars 2013 la regjeringen Stoltenberg frem sin forskningsmelding «Lange linjer – kunnskap gir muligheter». Et eget medlemsmøte ble avholdt for å arbeide frem Akademiets uttalelse til forskningsmeldingen.

Akademiet beklager i sin uttalelse forskningsmeldingens manglende fokus på grunnforskningens betydning.

La meg avslutte dette forord til årsrapporten med den meget gledelige meldingen Akademiet fikk ved fremleggelsen av statsbudsjettet for 2014. Det Norske Videnskaps-Akademi har fått en økning i budsjettet på 2 mill. kroner. Midlene er øremerket arbeidet med etablering av Ungt Akademi og styrking av administrasjonen av Kavliprisen. I vårt forskningspolitiske arbeid er det viktig å få med de unge stemmene, og etableringen av Ungt Akademi ser vi her som et viktig tiltak så henseende.

Kirsti Strøm Bull
Preses

Kirsti Strøm Bull

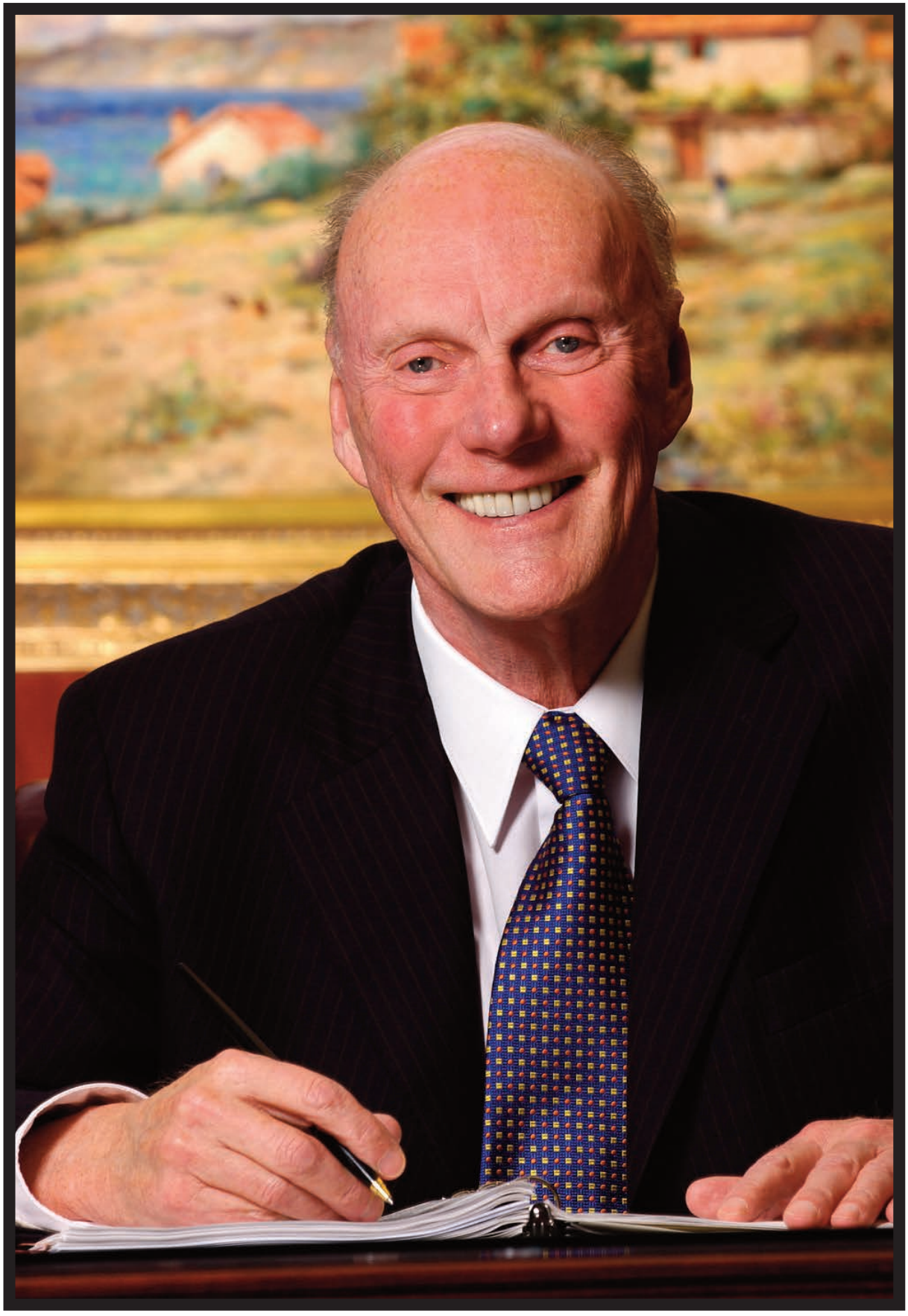

Fred Kavli 1927–2013

Medlemsoversikt

H.M. Kong Harald er Akademiets ærespreses.
H.M. Dronning Sonja, H.K.H. Kronprins Haakon, H.K.H. Kronprinsesse Mette-Marit er æresmedlemmer. Akademiets æresmedlem, Fred Kavli, avgikk ved døden 21. november 2013.

De ordinære medlemmene av Akademiet er fordelt på to klasser: Den matematisk-naturvitenskapelige klasse og Den historisk-filosofiske klasse. Den matematisk-naturvitenskapelige klasse kan ha opp til 140 norske medlemmer under 70 år, såkalt tellende medlemmer, og 90 utenlandske. Den historisk filosofiske klasse kan ha opp til 110 norske medlemmer og 60 utenlandske. En plass blir ledig ved dødsfall eller når et medlem fyller 70 år. Medlemmer som passerer 70-årsgrensen, er fortsatt fullverdige medlemmer med forslags- og stemmerett.

I 2013 fikk Akademiet 24 nye medlemmer; 19 norske og 5 utenlandske. (se oversikt over nye medlemmer på s. 21).

Akademiet hadde 861 ordinære medlemmer ved utgangen av 2013; 472 norske og 389 utenlandske. 23 medlemmer avgikk ved døden i løpet av året.

Den matematisk – naturvitenskapelige klasse	Den historisk – filosofiske klasse
Norske medlemmer 257, derav 127 tellende	Norske medlemmer 215, derav 98 tellende
Utenlandske medlemmer 231, derav 86 tellende	Utenlandske medlemmer 158, derav 56 tellende

Av Akademiets medlemmer var 138 kvinner (15,6 %), 77 av dem norske (8,7%). Andelen norske kvinnelige medlemmer var 16.3 %.

Styret

Presidium

Preses:	Professor Kirsti Strøm Bull
Generalsekretær:	Professor Øivind Andersen
Visepreses:	Professor Nils Chr. Stenseth

Den matematisk-naturvitenskapelig klasse

Leder:	Professor Mats Tilset
Nestleder:	Professor Anne Spurkeland
Sekretær:	Professor Erik Boye

Den historisk-filosofiske klasse

Leder:	Professor Jan Eivind Myhre
Nestleder:	Professor Eivind Smith
Sekretær:	Professor Ingvild Sælid Gilhus

Daglig leder Øyvind Sørensen er sekretær for styret.

Gruppeledere

Den matematisk-naturvitenskapelige klasse

Gr. 1 Matematiske fag: *Tom Lyche*
Gr. 2 Fysikk, astronomi, geofysikk: *Arne Skjeltorp*
Gr. 3 Geofag: *Jan Inge Faleide*
Gr. 4 Kjemi: *Signe Kjelstrup*
Gr. 5 Biologi: *Dag Olav Hessen*
Gr. 6 Cellebiologi og molekylærbiologi: *Inger Sandlie*
Gr. 7 Medisinske fag: *Ole M. Sejersted*
Gr. 8 Teknologiske fag: *Brit Salbu*

Den historisk-filosofiske klasse

Gr. 1 Historie: *Helge Pharo*
Gr. 2 Kulturfag og estetiske fag: *Lena Liepe*
Gr. 3 Idéfag: *Bjørn Rishovd Rund*
Gr. 4 Litteraturvitenskap: *Jakob Lothe*
Gr. 5 Filologi og språkvitenskap: *Else Mundal*
Gr. 6 Rettsvitenskap: *Asbjørn Kjønstad*
Gr. 7 Samfunnsfag (herunder sosiologi, statsvitenskap og økonomi): *Aanund Hylland*
Gr. 8 Religionsvitenskap og teologi: *Gro Steinsland*

Presidiet: Nils Chr. Stenseth, Kirsti Strøm Bull og *Øivind Andersen*

Styremedlemmer:

Mats Tilset

Anne Spurkeland

Erik Boye

Jan Eivind Myhre

Eivind Smith

Ingvild Sælid Gilhus

Foto: Samfoto

Alminnelige opplysninger

Organisasjonsform
Det Norske Videnskaps-Akademi ble stiftet i 1857 og er en frittstående, landsomfattende organisasjon som omfatter alle vitenskapelige disipliner. Akademiet har norske og utenlandske medlemmer og dessuten æresmedlemmer. En plass blir ledig ved dødsfall eller når et medlem fyller 70 år. Innvalg av nye medlemmer finner sted en gang i året. Bare medlemmer av Akademiet kan foreslå kandidater til innvalg. De vurderes ut fra rent vitenskapelige kriterier. Medlemmene er fordelt på to klasser. Hver klasse er inndelt i 8 grupper.

I løpet av 2013 er det ikke gjennomført organisatoriske endringer i Akademiet.

Akademiets tilholdssted
Det Norske Videnskaps-Akademi holder til i eget hus med adresse Drammensveien 78, 0271 Oslo. Bygningene med tilhørende tomt eies av Akademiet.

Personale og administrasjon
Ved utgangen av 2013 hadde Akademiet arbeidsgiveransvar for totalt 36 personer. Dette fordeler seg på 10 personer i sekretariatet, 8 personer i Norsk nettleksikon og 18 personer i VISTA. I tillegg dekker VISTA ett professorat.

Ved utløpet av 2013 bestod Akademiets sekretariat av følgende personer i tillegg til generalsekretæren:

Daglig leder Øyvind Sørensen
Økonomisjef Richard Hugo Kvile
Seniorrådgiver Line Therese Nævestad
Seniorrådgiver Anne-Marie Astad
Rådgiver Trine Kolderup Gerlyng
Rådgiver Eirik Lislerud
Rådgiver Eirik Furu Baardsen
Førstekonsulent Elisabeth Dahl
Kontormedarbeider Gro Havelin

Arbeidsmiljø og likestilling
Det er et godt arbeidsmiljø i Det Norske Videnskaps-Akademi. Sykefraværet er lavt. Arbeidet som utføres i Akademiet er av den art at fysiske skader ikke lett oppstår. Det har aldri forekommet arbeidsulykker av noen art. Andelen kvinner ansatt i administrasjonen er 50% og 49% i Akademiet totalt. I styret for Akademiet var kvinneandelen 33% i 2013.

Miljørapportering
Akademiets virksomhet forurenser ikke det ytre miljø.

Akademiets administrasjon i Budapest. Fra venstre: Øyvind Sørensen, Eirik Lislerud, Trine Gerlyng, Richard Hugo Kvile, Gro Havelin, Øivind Andersen, Line Therese Nævestad, Eirik Furu Baardsen, Elisabeth Dahl og Anne-Marie Astad.

Beretning om virksomheten

Også 2013 var et aktivt år for Det Norske Videnskaps-Akademi, innad og utad, nasjonalt og internasjonalt. Etter virksomhetsberetningen nedenfor følger oppslag om årsmøtet, Abelprisen og enkelte andre arrangementer, diverse oversikter og redegjørelser, samt en egen seksjon om Akademiets økonomi.

MØTER OG ANDRE ARRANGEMENTER.

Kveldsmøter og formiddagsmøter
Det ble i 2013 holdt ni ordinære, åpne torsdagsmøter med minnetaler og foredrag. Et av vårens møter var i regi av Den matematisk-naturvitenskapelige klasse (om *Neglected diseases and emerging diseases*) og et på høsten i regi av Den historisk-filosofiske klasse (om *Kristine Bonnevie og eugenikken*). Et av høstens møter ble som vanlig holdt i Bergen, med usedvanlig godt fremmøte. Fremmøteprotokollen for 2013 viser samme gjennomsnittlige besøk per møte som for året før. Et tiende møte ble lagt til Observatoriet i anledning Almanakkens 200-årsjubileum. Mange hensyn skal ivaretas når møteprogrammet legges; et av dem er ønsket om at nye medlemmer skal få presentere seg. Derfor har flere av møtene to kortere foredrag.

Torsdagsmøtene er Akademiets hjerterytme. De er åpne for alle, men først og fremst er disse møtene, og den etterfølgende middagen, et forum for Akademiets medlemmer.

Årets høstekskursjon gikk til Borrehaugene og Munchs Åsgårdstrand.

Det ble holdt åtte jevnt godt besøkte formiddagsmøter i årets løp, vesentlig beregnet på Akademiets seniorer.

Det vises for øvrig til oversikten over møter og minnetaler lenger bak i Årsrapporten.

Spesielle arrangementer (se også egne oppslag)
På årsmøtet 3. mai holdt preses i Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab, Kirsten Hastrup, hovedforedraget. Fridtjof Nansens belønning og også Det Norske Videnskaps-Akademis lærerpris til minne om Bertha og Daniel Føllesdal, ble utdelt på møtet. Kunnskapsminister Kristin Halvorsen stod for overrekkelsen av lærerprisen. I og med at rene organisasjonssaker blir behandlet på egne medlemsmøter, har det vært mulig å gjøre årsmøtet til mer av en årsfest. Dessverre har huset ikke kapasitet til at alle de medlemmene som ønsker å delta på årsmøtet, kan få være med.

Nansen minneforelesning i oktober ble arrangert på tradisjonelt vis, med støtte fra Nansenfondet og Framkomiteen. Rolf Tamnes var foredragsholder.

Den årlige Akademiforelesningen i humaniora og samfunnsfag var i 2013 ved Jürgen Kocka fra Berlin. Akademisymposiet i humaniora og sam-

Høstekskursjon til Borrehaugene

funnsfag, som går annet hvert år hadde som tema *Perspectives on the History of Science*. Foredragene fra sesjonen om enkeltfags vitenskapshistorie vil bli trykket i Akademiets årbok.

Birkelandforelesningen i september, i samarbeid med Birkelandkomiteen, var viet nordlys og solvariasjoner. VISTA-dagen i november hadde som *tema Energy Landscapes and New Energy Sources: A Challenge for Research, Education, and Industry*. Det ble i tillegg arrangert et møte for VISTA-forskere i Akademiet i juni.

Fellessymposiet mellom Akademiet, Norges tekniske vitenskapsakademi og Forskningsrådet ble i 2013 avholdt for tredje gang. Tema var *Mat fra havet – Norges muligheter*. Kong Harald var til stede.

På fellesseminaret med Norges Bank i november holdt visesentralbanksjef Jan Fr. Qvigstad for sjette gang foredrag for et utvalgt publikum, fulgt av kommentarer og diskusjon. Foredraget handlet i 2013 *Om institusjoner*.

Noen av disse arrangementene har vært med oss fra begynnelsen (årsmøtet) eller i flere tiår – Nansen minneforelesning i over 50 år, Birkelandforelesningen i over 25 år. Andre er av nyere dato, og har bidratt til at Akademiet i tillegg til torsdagsmøtene har fått en fast stamme av andre arrangementer, med forskjellige partnere, forskjellig karakter og forskjellig publikum.

I tillegg arrangerte Akademiet i 2013 møter og symposier i samarbeid med Høyesterett (om det juridiske begrepet "reelle hensyn"), med De forskningsetiske komiteer og Teknologirådet (om BIG DATA og etikk), med Det Norske Studentersamfund i anledning deres 200-årsjubileum (om fagutdanning og dannelse), og med Etisk råd for forsvarssektoren (om *Forsvarets grenser: Rollefordeling mellom politi og forsvar ved intern beredskap*). Kong Harald var til stede ved det sistnevnte arrangementet.

Deltagere på møtet om fagutdanning og dannelse.

To ganger arrangerte Akademiet sammen med Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening såkalt "Videnskaps-salong" – én gang i Akademiets hus, der tema var plagiat; en gang i NFFOs lokaler, der det handlet om hukommelse.

To ganger i 2013 var Akademiet i Litteraturhuset i Oslo. Første gang var med en temadag i Akademiets regi lørdag 27. april, under overskriften: *Filosofi – Språk – Historie*. Det begynte med Toralv Maurstads fremføring av Sokrates' forsvarstale, som så ble satt under debatt, og fortsatte med sesjoner om språk og kultur og om aspekter ved året 1813. I november stod Akademiet som medinnbyder til et møte om bevissthetsforskning der Stanislas Dehaene, medlem av Kavlipriskomiteen i nevrovitenskap, holdt foredrag for et overfylt auditorium. Møtet ble arrangert på initiativ av Forum for bevissthetsforskning.

Med slike møter søker Akademiet å bli synlig på nye arenaer og komme i kontakt med et til dels ganske annet publikum enn det som normalt finner veien til Akademiets hus. Arrangementene er også et tilbud til Akademiets medlemmer, som riktignok ikke alltid slutter like godt opp om dem.

Abelprisutdelingen

Abelprisen for 2013 ble kunngjort 20. mars i Akademiet. Vinneren ble igjen presentert av Sir Timothy Gowers. Prisseremonien fant sted tirsdag 21. mai i Universitetets aula. Prisen ble overrakt av Kong Harald. Tidligere på dagen ble Holmboe-prisen overrakt av kunnskapsminister Kristin Halvorsen ved en festlig tilstelning i Oslo Katedralskoles nye aula. Om kvelden var regjeringen vertskap for banketten på Akershus. Bekransningen av Abelmonumentet dagen før ble som vanlig fulgt av en matematikermiddag i Akademiet. Dagen etter prisutdelingen var det abelforelesninger på Blindern og om kvelden holdt Akademiet en fest for alle involverte. Abelprisvinneren besøkte deretter NTNU i Trondheim og Kungliga Vetenskapsakademin i Stockholm. Se mer om Abelprisen i eget oppslag og i oversikten lenger bak.

Kavliprisen
I forbindelse med et besøk av Kavliprisvinneren i astrofysikk, Jane Luu, ble det arrangert en lokal Kavli Prize Laureate Lecture ved Universitetet i Tromsø 15. april. For øvrig skjedde det lite rundt Kavliprisen i Norge i 2013, men desto mer internasjonalt. Se mer om dette i oversikten lenger bak i årsrapporten.

Medlemsmøter
Innvalget av nye medlemmer ble godkjent på et medlemsmøte 21. mars.

Årsberetningen med regnskap for 2012 ble godkjent på medlemsmøte 18. april.

Den 12. september ble det holdt et medlemsmøte der forslag til statuttendringer ble diskutert og nytt innvalgsreglement vedtatt.

Valgene til verv i Akademiet for 2014 ble avholdt på et medlemsmøte 5. desember.

- Visepreses Nils Chr. Stenseth rykket for tredje gang opp til preses
- Preses Kirsti Strøm Bull ble gjenvalgt - som visepreses i 2014 og dermed preses i 2015
- Generalsekretær Øivind Andersens fireårsperiode var utløpt; han stilte til gjenvalg for to år og ble valgt (for 2014 og 2015)

I Den matematisk-naturvitenskapelige klasse rykket nestleder Anne Spurkland opp til leder, mens Mats Tilset ble gjenvalgt - som nestleder i 2014 og dermed leder i 2015. Sekretæren, Erik Boye, var ikke på valg.

I Den historisk-filosofiske klassen rykket Eivind Smith for tredje gang opp til leder, mens Jan E. Myhre ble gjenvalgt - som nestleder i 2014 og dermed leder i 2015. Sekretæren, Ingvild Sælid Gilhus, ble gjenvalgt for sin tredje to-årsperiode.

De nevnte medlemsmøtene ble holdt i forkant eller etterkant av vanlige torsdagsmøter. Det ble dessuten holdt et eget medlemsmøte 22. april for å drøfte regjeringens forskningsmelding *Lange linjer - kunnskap gir muligheter*. Seks akademimedlemmer innledet til debatt.

Møter med utspring i Akademiets grupper
Noen av Akademiets faggrupper hadde også i 2013 egne arrangementer. HF-klassens gruppe 3 holdt et møte om bruk av tvang i psykiatrien, og MN-klassens gruppe 6 og 7 et møte om klinisk utmattelsessyndrom. Begge møtene trakk overfylt hus. HF-klassens gruppe 1 holdt i november et dagsseminar i anledning 100-års jubileet for kvinners allmenne stemmerett.

ARBEID OG MØTER I AKADEMIETS KOMITEER OG UTVALG

Klimautvalget
Akademiets klimautvalg arrangerte i 2013 tre åpne møter. Et fjerde planlagt møte, om den siste rapporten fra FNs Klimapanel, ble oppgradert til ordinært akademimøte (14. november). Et felles formål for møtene har vært å presentere og drøfte oppdatert kunnskap om menneskelig påvirkning av det globale klimasystemet.

Det første møtet, 18. mars, belyste den rollen faglig begrunnede grenseverdier for «forsvarlig» klimaendring (først og fremst det såkalte togradersmålet) spiller i forskning og offentlig debatt. Innledere var direktør Cecilie Mauritzen (CICERO) og professor Edgar Hertwich (NTNU).

Det andre møtet, 16. april, var viet karbonkretsløpet og menneskelig påvirkning av dette kretsløpet. Innledningsforedragene fokuserte på reservoarene atmosfære, land og hav, og ble holdt av henholdsvis seniorforsker Rona L. Thompson (NILU), seniorforsker Heleen de Wit (NIVA) og professor Christoph Heinze (UiB).

Det tredje møtet, 24. oktober, presenterte en fersk rapport – *Extreme Weather Events in Europe: Preparing for Climate Change Adaptation* – utarbeidet av en ekspertgruppe under European Academies Science Advisory Council. Tre medlemmer av denne ekspertgruppen bidro med innledningsforedrag: Forskningsdirektør og gruppeleder Øystein Hov (Meteorologisk institutt og UiO), professor Erich Fischer (ETH/Zürich) og professor Trond Iversen (Meteorologisk institutt og UiO).

Til tross for faglig sterke innledere og aktuelle temaer har fremmøtet – utenom en fast kjerne –ligget i underkant av forventningene.

Menneskerettskomiteen
Menneskerettskomiteen (MRK) har i 2013 fortsatt sitt arbeid med å styrke og forsvare forskeres rett til å forske fritt og til å bruke sin ytrings- eller organisasjonsfrihet. Arbeidsmåten er å sende brev, gjerne med flere kopier, til myndighetene med sterk anmodning om at forskerne det gjelder, må bli løs-

Deltakerne på nordisk menneskerettsseminar på Det Norske Videnskaps-Akademi 6. desember. Akademiets preses Kirsti Strøm Bull (nr. 3 fra venstre), holdt åpningstalen. Ved siden av henne står Carol Corillon som holdt hovedforedraget.

latt øyeblikkelig eller få saken sin prøvd for en fri, åpen og rettferdig domstol. Arbeidet er mer utadrettet enn internt.

Den 6. desember arrangerte MRK et internasjonalt *Seminar on human rights and research* i Akademiet. Sentralt i den første, åpne delen sto hovedforedraget ved Carol Corillon, Executive Director i sekretariatet til *International Human Rights Network of Academies and Scholarly Societies* i Washington, DC, om verdien av nettverkets arbeid: "We are not always listened to, but we are heard." I den andre, lukkede delen av seminaret drøftet representanter for de nordiske akademiene ulike former for samarbeid om menneskeretter og forskning. Det var enighet om å styrke og utvide de nordiske akademienes samarbeid i menneskerettsspørsmål, bl.a. ved at et annet nordisk akademi arrangerer et lignende seminar om to år.

Etter mange års innsats fikk Arne Haaland i løpet av våren 2013 avløsning som leder av komiteen.

Komité for geomedisin – mat, miljø, helse

Komiteen avholdt symposiet *Demens – fra mekanismer og risikofaktorer til forebygging* i Akademiet 2. desember med omkring 100 deltakere. Etter en innledning ved komitéens leder og rektor ved Universitetet i Oslo bestod programmet av 12 foredrag av norske og internasjonale kapasiteter med diskusjoner. Hensikten med symposiet var å gi en oversikt over aktuelle problemstillinger knyttet til demens, slik som forekomst, risikofaktorer og sammenhenger mellom demens og psykisk lidelse og livsstil. En ville også belyse hvorvidt demensutvikling kan forhindres, samt helsevesenets utfordringer knyttet til forventet økning i forekomst av demens. Sammendrag fra foredragene legges ut på komitéens websider.

Komitéen var også bidragsyter til symposiet *Trace and mineral elements in health and disease* i Loen 25.-29. august. Hovedarrangør var Nordic Trace Element Society. Symposiet omfattet emner som nevrologiske og kardiovaskulære lidelser, kreft og miljøproblemer som følge av spormetaller, samt nyutvikling innen analyse.

DET FORSKNINGSPOLITISKE NORGE

I april ble det i samarbeid med Institutt for geovitenskap ved Universitetet i Bergen og MN-fakultetet ved UiO arrangert et møte om Norsk og nordisk forskning i det sentrale Polhavet. Utgangspunktet var en utbredt uro over relativt svak norsk innsats. Innsatsen ser nå ut til å økes. Mange andre arrangementer har også et forskningspolitisk aspekt, for eksempel møtet om Mat fra havet og VISTA-dagen.

Akademiet avgav på høsten en uttalelse om regjeringens forskningsmelding *Lange linjer – kunnskap gir muligheter*. Akademiet hadde under arbeidet både arrangert interne og eksterne møter i sakens anledning og levert innspill. Før Akademiet avgav sin uttalelse, ble det holdt et medlemsmøte der tre medlemmer fra hver klasse innledet. I den uttalelsen som deretter ble avgitt, understreket Akademiet det positive i meldingens vektlegging av bl.a. langsiktighet, sammenhengen mellom forskning og utdanning og målsettingen om Open Access. Men uttalelsen pekte også bl.a. på meldingens gjennomført instrumentelle holdning til forskning, den manglende understrekningen av grunnforskningens betydning og det nesten totale fravær av tanker om humanistisk forskning.

Akademiet avgav også en uttalelse om skissen til en langtidsplan for forskning. Akademiet påpekte det påfallende i at et notat som fremhevet kunnskapsproduksjon som nøkkelen til fortsatt vel-

ferd, unnlot å nevne grunnforskningens betydning. Akademiet uttalte seg i 2013 også om den gjeninnførte gaveforsterkningsordningen. Ordningen er positiv for Akademiet, som kan nyte godt av den. Akademiet understreket behovet for forutsigbarhet. I februar var kunnskapsminister Kristin Halvorsen på besøk i Akademiet for gjensidig orientering. Statsråden var også til stede ved flere arrangementer i huset i løpet av året, og medvirket under Abel- og Kavliarrangementene.

I februar hadde Akademiet for annen gang Stortingets Kirke-, undervisnings- og forskningskomité på besøk til forskningspolitisk diskusjon og middag. Vi gjorde rede for Akademiets virksomhet og vårt potensiale for å spille en mer aktiv rolle i forskningsnorge.

Nordisk samarbeid

Det har ikke vært noen generelle tiltak. Akademiets menneskerettskomite har hatt møte med nordiske søsterakademier. En representant for Sverges unge akademi møtte Akademiets ledelse og andre engasjerte 21. januar i forbindelse med arbeidet for å etablere et slikt ungt akademi i Norge også.

Internasjonal virksomhet

Akademiet har en utstrakt internasjonal virksomhet også ut over den som skjer i tilknytning til Abelprisen og Kavliprisen.

Akademiet er medlem av sammenslutningen av *All European Academies (ALLEA)*, som for tiden omfatter 52 akademier innenfor hele Europarådets område. Organisasjonen er, under ledelse av Günter Stock, i ferd med å revitaliseres både som et forum for medlemsorganisasjonene og som en stemme i europeisk forskningspolitikk. Det Norske Videnskaps-Akademi har for tiden en av styreplassene, og representeres av generalsekretæren. Generalforsamlingen i 2013 ble holdt i Berlin; preses og generalsekretær representerte Akademiet. Generalforsamlingen i 2014, som også markerer organisasjonens 20-årsjubileum, vil bli holdt i Oslo. ALLEA arbeider generelt med "policy for science" og er for tiden særlig opptatt av humanistisk og samfunnsvitenskapelig forskning i Europa. Akademiet har oppnevnt medlemmer til ALLEAs arbeidsgruppe for opphavsrett (advokat Are Stenvik), forskningsetikk (Kirsti Strøm Bull) og digitalisering (førsteamanuensis Dag Haug).

Akademiet er også medlem av *European Academies Science Advisory Council (EASAC)*, en sammenslutning av (natur)vitenskapelige akademier i EU-land pluss Sveits og Norge. EASACs oppgave er å komme opp med "science for policy". Organisasjonen samarbeider med flere EU-organer. Ole Didrik Lærum er for tiden Akademiets representant i EASACs råd. Per Aagaard var medlem av den internasjonale arbeiddsgruppen som i 2013 stod bak rapporten *Carbon capture and storage in Europe*. Øystein Hov ledet (og Eystein Jansen var med i) den arbeidsgruppen som i 2013 utarbeidet både en omfattende rapport om *Extreme Weather Events in Europe: preparing for climate change adaptation*, utgitt i fellesskap av Meteorologisk institutt og DNVA, og den forkortede EASAC-rapporten *Trends in extreme weather events in Europe: implications for national and European Union adaptation strategies.* Rolf Reed ble i 2013 på forslag av Akademiet medlem av EASACs "Biosciences steering panel".

Akademiet er i ferd med å innarbeide fastere rutiner for å spre EASACs rapporter til relevante departementer, direktorater etc.

Akademiets tidligere preses Lars Walløe fortsatte i 2013 som president i *Academia Europaea* (basert på individuelt medlemskap); han hadde dermed ex officio en plass også i EASACs styre.

Union Académique Internationale (UAI) som ble grunnlagt i 1919 omfatter 75 akademier, særlig humanistiske, i 63 land i alle verdensdeler. UAI står bak en rekke store og langvarige grunnforskningsprosjekter innenfor humaniora: kildesamlinger, tekstutgaver, ensyklopediske verker, leksika etc. Organisasjonen arbeider for å trekke inn og fremme vitenskapelige miljøer i Afrika, Latin-Amerika og Asia og søker å utvikle flere prosjekter innenfor samfunnsvitenskapene. DNVA er fra langt tilbake direkte involvert i tre prosjekter, med langsom progresjon for Norges vedkommende: ordboken over norsk middelalderlatin, dokumentasjon av gresk keramikk i Norge, og publiseringen av greske mynter. Øivind Andersen har de siste årene vært DNVAs delegat til UAI. Han ble på generalforsamlingen i Mainz i mai 2013 valgt til organisasjonens president for 2013 – 2017.

Utenfor UAI deltar Akademiet i prosjektet Thesaurus Linguae Latinae, et ordboksverk over hele den antikke latiniteten, administrert av Det bayer-

ske vitenskapsakademiet. Representant i Thesaurus-kommisjonen er Egil Kraggerud.

Akademiet er siden 2009 medlem i *International Social Science Council (ISSC)*, men har ikke engasjert seg i organisasjonen. Heller ikke i *International Council of Science (ICSU)* er Akademiet særlig aktivt engasjert på sentralt hold. ICSU er en paraplyorganisasjon for ulike fagunioner innenfor det matematisk-naturvitenskapelige området. Hver av de omkring 20 fagunionene har i prinsippet en norsk komite som Akademiet oppnevner leder for og/eller medlemmer i. Akademiet bruker om lag kr. 700 000 årlig på internasjonale kontingenter. På den måten støtter Akademiet mange norske fagmiljøers tilknytning til internasjonale nettverk. Noen av unionene innenfor ICSU er særlig viktige for Norge og har særlig aktive nasjonale komiteer, det gjelder blant annet *International Astronomical Union (IAU)* og International *Mathematical Union (IMU)*. Nils Chr. Stenseth er fra 2012 president i *International Union of Biological Sciences (IUBS)*.

Det vises for øvrig til oversikten over nasjonale komiteer lenger bak i rapporten.

Innenfor rammen av den bilaterale samarbeidsavtalen med Royal Society of Edinburgh ble det arrangert et norsk-skotsk bølgesymposium på Akademiet 16. og 17. september 2013. Det var det tredje i rekken, etter tilsvarende symposier i 2008 (Oslo) og 2010 (Edinburgh). Temaet: indre bølger, havbølger og tsunamier, reflekterer løpende aktiviteter i forskningsgrupper i Norge og Skottland. Det var 43 inviterte foredrag og totalt 57 deltakere fra Norge, Skottland og Storbritannia, og flere andre land. Hovedansvarlig for bølgesmposiet fra DNVAs side var John Grue, fra skotsk side var det professor Peter A. Davies, University of Dundee.

Akademiet har gjennom daglig leder og Birkelandkomiteen vært engasjert i etableringen av en "International Kristian Birkeland medal for Space Weather and Space Climate". Den ble delt ut for første gang ved 10th European Space Weather Week i Antwerpen høsten 2013. Preses Kirsti Strøm Bull talte på vegne av Akademiet.

VISTA

I 2012 ble det etablert nye og forbedrede rutiner for søknadsbehandling, som ble fulgt i 2013. Arbeidet med en ny strategisk plan ble påbegynt i 2013 og vil bli avsluttet i 2014. Mot slutten av året utspant det seg en debatt i pressen angående Statoils bidrag til oljerelatert forskning; særlig avtalen med Universitetet i Bergen kom i søkelyset, men det ble også satt spørsmålstegn ved Akademiets VISTA-avtale, både fordi programmet favoriserer fossil energi når det i stedet burde satses på fornybar energi, og fordi en mener forskning på dette feltet står i fare for å miste sin frihet når forskningen finansieres av Statoil. Diskusjonen har fortsatt inn i 2014. Diskusjonen gir Akademiet anledning til å reflektere over de spørsmålene som reises. For Akademiet har det vært viktig å understreke at VISTA-programmet finansierer grunnleggende naturvitenskapelig forskning og at resultatene fra forskningen også er relevante på andre områder. I tillegg er resultatene er åpne og tilgjengelige for alle.

I årets løp ble det klart at Statoil ville øke sitt bidrag til VISTA-programmet med 1,25 millioner til 20 millioner kroner i året. En ny femårsavtale ble undertegnet i Akademiet på VISTA-dagen 20. november 2013.

Gjennom VISTA-programmet har Akademiet arbeidsgiveransvar for et tyvetalls stipendiater og postdoktorer. Dessuten ble Jan Martin Nordbotten fra Universitetet i Bergen engasjert som VISTA-professor for en treårs-periode fra 1. september 2013

Det vises for øvrig til arrangementsoversikten (VISTA scholars meeting og VISTA-dagen i Oslo, stipendiatdagen på Rotvoll) og til omtalen av VISTA-samarbeidet lenger bak i Årsrapporten.

NORSK NETTLEKSIKON

Norsk nettleksikon fortsatte i 2013 ekspansjonen, i antall ansatte og antall brukere. For å bøte på plassmangelen i Stallen, ble garasjen/lagerlokalet ombygd til et kontor/møterom. Flere av Akademiets medlemmer har engasjert seg som fagansvarlige i Norsk nettleksikon, om enn ikke i et så stort omfang som en kunne ha ønsket. Året 2013 var det siste med ekstern finansiering, i alt vesentlig fra Sparebankstiftelsen og Fritt Ord. Det ble gjennom året arbeidet med å finne en permanent basis for fremtidig drift. Fra 2014 er Norsk nettleksikon ikke lenger organisert som et prosjekt under DNVA, men som et selvstendig aksjeselskap som leier lokaler og kjøper tjenester av Akademiet.

PUBLIKASJONER

Årsrapporten imøtekommer et informasjonsbehov både internt og eksternt. Fjorårets rapport gjaldt virksomheten i 2012 og forelå til årsmøtet 2013. Årboken forelå tidlig på høsten. Den er blitt gradvis renset for regnskaper og rapporter, og inneholder nå i alt vesentlig minnetaler og faglige foredrag.

De bøkene Akademiene utgav eller gav støtte til i 2013 var:

Food from the Ocean – Norway's Opportunities (ed. by John Grue and Karl A. Almås

Nye trender i rettsvitenskapen (red. Asbjørn Kjønstad)

Extreme Weather Events in Europe: preparing for cimate change adaptation (av Øystein Hov og en internasjonal ekspertgruppe)

Også Kavli Prize Science Forum 2012 resulterte i en liten trykksak *On Science and Global Health*. Dessuten gav Akademiet Budal historielag tillatelse til å trykke opp igjen Ludvik Enmos *Ordliste til målet i Budal i Sør-Trøndelag* fra 1957.

Akademiet utgir i samarbeid med Kungliga Vetenskapsakademien tidsskriftet *Zoologica Scripta*, som i 2013 utkom med sin 42. årgang i seks hefter på til sammen over 600 sider. Norske medlemmer av styret for tidsskriftet er Tore Slagsvold og daglig leder Øyvind Sørensen.

I samarbeid med de nordiske akademiene og de fysiske selskapene i Norden utgir Akademiet tidsskriftet *Physica Scripta*. Norsk medlem av styret er Dieter Rørich.

Akademiet oppnevner videre redaktøren i *Norsk lingvistisk tidsskrift.*

INFORMASJON OG KOMMUNIKASJON

Årsrapporten har siden 2007 vært en viktig informasjonskilde internt og eksternt. Rapporten for 2012 ble etter årsmøtet 3. mai sendt til alle norske medlemmer. Akademiets norske medlemmer mottar også årboken.

Generalsekretæren sendte nyhetsbrev til norske medlemmer i juni (nr. 9) og i oktober (nr. 10). Dessuten gis det en del informasjon i forbindelse med utsending av møtekort. De utenlandske medlemmene fikk et Newsletter 31. januar 2013.

Akademiets foldere på norsk og engelsk er blitt oppdatert og gjenopptrykt. De brukes blant annet ved arrangementer i huset og i forbindelse med Akademiets mange internasjonale engasjementer. Akademiets egne nettsider er under stadig utvikling. Etter at Abelprisens nettsider fikk ny design og ble oppgradert både strukturelt og innholdsmessig i 2012, er en fra 2013 i gang med en omfattende oppgradering av Kavliprisens nettsider.

Mye av Akademiets informasjons- og kommunikasjonsarbeid gjelder Abelprisen og Kavliprisen . I 2013 var det særlig Abelprisen det dreide seg om. Den belgiske matematikeren Pierre Deligne er knyttet til både Institut des Hautes Études Scientifiques (IHES) i Paris og til Institute for Advanced Study i Princeton, og kunngjøringen fikk bred omtale både i Belgia, Frankrike og i USA, og generelt. Både *Nature* og *Scientific American* hadde brede omtaler av Deligne.

Norske utenriksstasjoner og prisvinnerens universitet spilte også i 2013 en særdeles viktig rolle i å spre informasjon om Abelprisen. En annen tradisjon er at Abelprisvinneren intervjues av de to matematikerne Martin Raussen and Christian Skau.

Intervjuet filmes og vises på NRK2, og publiseres dessuten på Abelprisens nettsider. Intervjuet lages også i en trykt versjon som blant annet publiseres i tidskriftene *Notices of the American Mathematical Society* og i *EMS Newsletter*.

I Norge dekket både NTB, NRK og forskning.no både kunngjøring og utdeling. *Dagens Næringsliv* hadde et større intervju med prisvinneren. Utdelingen av Holmboeprisen og Abel-arrangementene på NTNU i Trondheim ble også behørig dekket. *Adresseavisen* hadde en større reportasje om Abeldagen i Trondheim med blant annet matematikkløype for 8-klassinger.

ABELPRISEN

Kunngjøringen i mars og prisutdelingen i mai måned omtalt tidligere. Arrangementene rundt prisutdelingen har i tillegg et eget illustrert oppslag.

Det var i 2013 en rekke arrangementer rundt Abelprisen internasjonalt. I tilknytting til Abelkomitéens møte i New York 21.- 23. februar ble det arrangert en konferanse ved Courant Institute of Mathematical Sciences, New York University. Tre av Abelkomitéens medlemmer var foredragsholdere; Noga Alon, Stanislav Smirnov og Gang Tian. I tillegg holdt tidligere Abelprisvinnere Peter Lax, Mikhail Gromov og Raghu Varadhan foredrag.

Abelprisvinnerne Jean-Pierre Serre og Mikhail Gromov feirer årets prisvinner Pierre Deligne på mottagelse i Paris.

Generalsekretær Øivind Andersen representerte Akademiet.

Abelkomitéen fikk to nye medlemmer sommeren 2013: Maria Esteban og Cédric Villani. Noga Alon og Terry Tao er gått ut. Den nye komiteen hadde sitt første møte i Oslo i oktober.

Akademiets Abelstyre (tidligere styret for Niels Henrik Abels minnefond) er Akademiets utøvende organ for mye av det som skjer rundt Abelprisen. Et nytt tiltak i 2013 var *Imaginary* utstillingen, en interaktiv matematikkutstilling som åpnet på NTNU Vitenskapsmuseet 25. november. Utstillingen skal i 2014 på rundgang til de norske Vitensentrene.

Abelstyrets barne- og ungdomsutvalg spiller en særlig viktig rolle for å stimulere interessen for matematikk blant de yngre. Den mest synlige delen av denne aktiviteten under Abeluken er Holmboeprisen, som gis til en matematikklærer. Abelstyret støtter for øvrig bl.a. Abelkonkurransen, LAMIS, matematikk.org og Foreningen Norske Vitensentre. I 2013 startet konkurransen UngeAbel for 9. klassetrinn som også støttes av Abelstyret. Årlige prosjekter støttes også, helt fra barnehagealder og opp på videregående nivå.

I tillegg støttes Abel-symposiene og International Mathematical Unions arbeid i utviklingsland. Støtten fra Abelstyret går nå til *Abel Visiting Program.* Det lyses ut midler for matematikere på postdoc-nivå i utviklingsland til kortere forskningsopphold i et internasjonalt forskningsmiljø.

Det er blitt en tradisjon at Abelprisvinneren reiser til en av universitetsbyene utenfor Oslo som siste arrangement i Abeluken. I 2013 gikk turen til Trondheim. Besøket startet med matematikkløype på NTNU der prisvinner Pierre Deligne fikk møte flere hundre 8. klassinger og overvære matematikkshow og prisutdeling. Senere var det prisvinnerforelesning av Deligne på NTNU. Dagen ble avsluttet med en festmiddag for Abelprisvinner i Erkebispegården der blant annet fylkesmann var til stede.

En viktig begivenhet i 2013 var det første *Heidelberg Laureate Forum*. Forumet er finansiert og arrangert av Klaus Tschira Stiftung i Tyskland. Forumet arrangeres som et årlig møte i Heidelberg der vinnerne av de mest prestisjefylte prisene i matematikk (Abelprisen og Fields Medal) og computer science (Turing Award) skal få møte en utvalgt gruppe yngre talenter, etter modell av nobelpris-

Øverst: Signering av intensjonsavtale ved NIMS i Ghana.
Nederst: Abelprisvinneren fra 2007, Srinivasa S.R. Varadhan, i samtale med studenter under Heidelberg Laureate Forum.

vinnernes Lindau-møter. Klaus Tschira Stiftungs Heidelberg Institute for Theoretical Studies står for arrangementet. Akademiet var representert ved presidiet. Også lederne for Abelkomiteen og Abelstyret deltok. Preses Kirsti Strøm Bull holdt tale ved åpningen.

Akademiets avtale med Petroleum Geo-Services om at det norske konsernet i forbindelse med Abelprisen stiller til rådighet 3 millioner kroner per år for å stimulere interessen for matematikk både i Norge og internasjonalt, er blitt realisert, i det en del av midlene derfra går inn i bevilgningene til matematikk.org, Abelkonkurransen og til Abelstipend. Videre ble det i 2013 endelig signert en intensjonsavtale om samarbeid mellom National Institute for Mathematical Sciences ved Kwame Nkrumah University of Science and Technology i Kumasi, Ghana, PGS og Akademiet. NIMS har fått sine egne lokaler og neste steg i utviklingen er nå et postdoc program i *scientific computing and industrial modeling.* Generalsekretæren signerte avtalen på vegne av Akademiet.
Finalen i Abelkonkurransen fikk stor oppmerksomhet. Prisoverrekkelse var ved Trond Giske og det ble arrangert debatt med Statsråd Trond Giske (Ap), Høyres nestleder Jan Tore Sanner, President MultiClient Europe Berit Osnes (PGS) og Prorektor Kari Melby (NTNU).

KAVLIPRISEN

Det var ingen Kavlipris-utdeling i 2013 og lite utadrettet aktivitet i Norge, bortsett fra den tidligere omtalte forelesningen i Tromsø.

Sammen med representanter fra Kunnskapsdepartementet, hadde presidiet og medlemmer av administrasjonen møter med Kavli Foundation i California 2. – 4. april, og det var flere skypemøter i årets løp.

Generalsekretæren representerte Akademiet under årets World Science Festival i New York 29.-31. mai, der Akademiet, Kavli Foundation og Generalkonsulatet sammen finansierte to arrangementer som profilerte Kavliprisen under slagordet ”The Big, the Small, and the Complex”. Det ene var et stort diskusjonsmøte i The Kaye Playhouse, Hunter College, om *Cellular Surgeons: The New Era of Nanomedicine*, det andre var en mindre ”salon” på New York University: *Science on the Verge: The Next 10 Years of Nanomedicine* (med deltagelse av bl.a. Bjørn Torger Stokke). Det ble også holdt en mottagelse for spesielt inviterte.

I slutten av mars representerte visespreses Stenseth Akademiet da de amerikanske Kavliprisvinnerne hadde vært i audiens hos president Obama og det var mottagelse i den norske ambassadørboligen.

Det ble arrangert fire Kavli Prize Laureate Lectures i 2013. I april var ble det i samarbeid med Max-Planck-Gesellschaft holdt en forelesning i au-

Sumio Iijima holder foredrag under Kavli-symposiet i Tokyo.

Fred Kavlis begravelse 19. desember 2013, i Sira kirke i Eresfjord.

ditoriet i det nordiske ambassadekomplekset i Berlin. Kavliprisvinner i nevrovitenskap Winfried Denk og en kollega fra hans institutt foreleste. Fra tysk side deltok forskningsminister Johanna Wanka og fra norsk side kunnskapsminister Kristin Halvorsen. Som vertskap stod ambassadøren også for en middag på kvelden. Generalsekretæren representerte Akademiet.

I mai var det et større Kavliprisarrangement ved Universitetet i Tokyo i forbindelse med feiringen av et åremål for japansk-norsk forskningssamarbeid. Kavliprisvinneren i nanovitenskap fra 2008, Sumio Iijima holdt forelesning. Den norske ambassaden var vertskap for en mottagelse. Visepreses representerte Akademiet.

Det er allerede innarbeidet tradisjon at det holdes en Kavli Prize Laureate lecture på Carnegie Institution i Washington DC hver høst. Den 24. oktober ble nanoprisvinneren fra 2012, Mildred Dresselhaus, feiret med et stort anlagt symposium. Kavli Foundation er spesielt sterkt inne i bildet ved arrangementene i Washington. Ambassaden holdt middag. Preses Kirsti Strøm Bull representerte Akademiet.

I november holdt Jane Luu Kavli Prize Laureate Lecture i Royal Society, som avslutning på et dagsprogram med forelesninger og symposium, særlig beregnet på yngre norske og britiske astrofysikere. Kronprins Harald var til stede. Visepreses Stenseth og generalsekretæren representerte Akademiet.

I tillegg holdt Jane Luu en mer populærvitenskapelig Kavli Prize forelesning i mindre format på Cheltenham-festivalen i England i juni, der preses representerte Akademiet.

Hver av de tre Kavlipriskomiteene under sin nye leder hadde et første møte i Oslo høsten 2013.

Kavliprisens far og Akademiets æresmedlem Fred Kavli avgikk ved døden i Santa Barbara, California 21. november 2013. Den 19. desember ble han begravet fra den lille trekirken i hjembygda Eresfjord i Romsdalen. Akademiets presidium var til stede ved begravelsen og preses Kirsti Strøm Bull talte ved båren. Foruten fra Akademiet, var det kranser blant annet fra Kongen og Regjeringen. Akademiets medlemmer Edvard og May-Britt Moser og Jon Storm-Mathisen var også til stede. Kunnskapsdepartementet var representert blant annet ved departementsråd Trond Fevolden, som talte ved minnestunden.

MEDLEMMER OG INNVALG

Innvalgssprosessen 2013 startet i september året før med brev til alle norske medlemmer om å foreslå kandidater, og med oppfordring til gruppeledere om å ta initiativ til diskusjon i sine respektive grupper. I MN-klassen ble det stilt til rådighet 12 plasser for norske og 5 for utenlandske medlemmer; i HF-klassen 10 plasser for norske (ingen plasser for utenlandske). I MN-klassen kom det inn 20 forslag på norske medlemmer og i HF-klassen 21. I MN-klassen kom det inn 163 stemmer; 11 av de 12 plassene ble fylt. I HF-klassen kom det inn 156 stemmer; 8 av 10 plasser ble fylt. I MN-klassen ble det innvalgt 4 kvinner, i HF-klassen 2. Det var 4 forslag på utenlandske medlemmer i MN-klassen; alle de foreslåtte ble innvalgt. Dessuten ble årets Abelprisvinner medlem av Akademiet.

PRESIDIUM, STYRE OG GRUPPELEDERE

Presidiet hadde møte omtrent annen hver uke i semestrene. Det var syv styremøter i årets løp, inklusive det som utpekte vinneren av Abelprisen. Begge klassestyrene hadde separate møter. Presidiet hadde møte med gruppelederne i 29. januar og 18. september.

ADMINISTRASJONEN

I løpet av året erstattet Gro Havelin Ove Torheim-Sandvik som kontormedarbeider. Administrasjonen er på ni personer inkludert daglig leder Øyvind Sørensen. På sensommeren besøkte administrasjonen og generalsekretæren Budapest der de blant annet ble orientert om virksomheten i Det ungarske vitenskapsakademiet. Det ble også gjensyn med Abelprisvinneren fra 2012, Endre Szemeredi.

EIENDOMMEN OG UTLEIEVIRKSOMHETEN

Senter for grunnforskning har en langsiktig leieavtale med Akademiet om loftsetasjen og det meste av kjelleren. Tre rom i kjelleren er leid ut til Instituttet for sammenlignende kulturforskning. I sidebygningen (Stallen) leies et kontor i første etasje ut

Administrasjonen på studietur til Budapest. Her på elvesightseeing med Abelprisvinner Endre Szemeredi.

til advokat Arve Johnsen. Norsk nettleksikon leier resten av Stallen. Lagerrommet i Stallen ble i 2013 bygd om til kontor/møterom.

Ut over ombyggingen i Stallen har det vært gjort diverse vedlikeholds- og forbedringsarbeid, i hovedhuset, bl.a. med isolering av vinduer. Abelrommet har fått tilbake mer av sin gamle karakter.

Det ble i 2013 investert i en ny elektrisk komfyr på kjøkkenet. Investeringen, med overgangen fra gass til strøm, ble gjort både av funksjonelle grunner og for å øke brannsikkerheten i huset. Det ble i 2013 også installert nye brannsentraler med tilhørende detektorer – lakkert slik at de i minst mulig grad skjemmer det estetiske inntrykket.

Akademiet står selv for utleievirksomheten. Leieinntektene bidrar til å dekke store deler av utgiftene til vedlikehold av huset. Utleien gjelder dels rent sosiale arrangementer, men mange arrangementer er også av vitenskapelig eller faglig karakter. Lokalene stilles for det meste rimelig til disposisjon for slike arrangementer, noe som betyr at Akademiet på årsbasis gir en betydelig indirekte støtte til vitenskapelig og faglig virksomhet, i tillegg til rent økonomiske tilskudd.

I 2013 fortsatte diskusjonen om hvorvidt noe av eiendommen burde utnyttes til et nybygg der Akademiets administrative og tekniske funksjoner kan bli samlet i moderne, hensiktsmessige lokaler

samtidig som mye av førsteetasjen i Akademiets hus kunne bli frigjort til møterom. Et arkitektfirma leverte ideskisser, og to ganger var det møte med Byantikvaren angående de muligheter og begrensninger som huset og strøket setter. Saken er fortsatt under bearbeiding i 2014.

Tømte
Etter at Universitetet i Oslo sa opp sin avtale om leie og bruk av Tømte gård, var det ikke grunnlag for å beholde eiendommen og den store bygningsmassen. Eiendommen ble solgt høsten 2013 for 7,5 millioner kroner, betraktelig over takst. Pengene gikk inn i Stiftelsen Tømte, som fortsetter med en formålsparagraf som ivaretar testators formål.

Maleriene fra Tømte er lagret på akademiet for eventuelt fremtidig salg. En del løsøre er deponert til det universitetshistoriske museet som er under oppbygning i Oslo. Borchgrevinks hundeslede som ble benyttet ved den antarktiske Southern Cross-ekspedisjonen 1898–1900, er deponert på Institutt for arktisk og marin biologi ved Universitetet i Tromsø/Norges arktiske universitet.

Hundesleden til C. Borchgrevink ble overlevert til Arnoldus Schytte Blix (t.v.), UiT, av Per Aagaard og Richard Hugo Kvile.

Sørnesset
Det har vært regulær drift på Akademiets eiendom Sørnesset i Rondane, som står til disposisjon for medlemmer og andre for både faglige arrangementer og ferieopphold. Belegget har gått noe ned i 2013.

ØKONOMI

I 2013 var Det Norske Videnskaps-Akademis samlede inntekter/bidrag på kr 62 260 505 (2012: kr 78 964 975). Dette inkluderer Akademiets ordinære drift, Abelprisen, Kavliprisen, VISTA-samarbeidet og Norsk nettleksikon. Bevilgningen over statsbudsjettet var på kr 14 395 000. Av dette utgjorde bidraget til Akademiets ordinære drift kr 5 172 283. Det var ingen økning i dette bidraget utover ordinær prisstigning. På samme post i budsjettet fikk Akademiet en bevilgning på kr 9 222 717 for arbeidet med Kavliprisen.

Tildelingen til Abelprisen, som er en egen post på statsbudsjettet, var kr 13 206 000, derav kr 6 000 000 i prispenger. Statoil bidro i 2013 med kr 18 750 000 til VISTA-programmet og i 2013 fikk Akademiet et bidrag på totalt kr 10 500 000 for prosjektet Norsk nettleksikon, der Fritt ord og Sparebankstiftelsen bidrar med hoveddelen av midlene.

Driftsinntektene for Akademiets ordinære drift i 2013 var kr 16 070 373, mot kr 15 676 143 i 2012. Driftsutgiftene for Akademiet ordinære drift fordelte seg på følgende hovedposter: Faglig virksomhet kr 3 029 107, personalkostnader (inkl. de som administrativt arbeider for Abelprisen, Kavliprisen og VISTA) kr 7 323 583, administrasjon kr 1 906 480, drift og vedlikehold av eiendommen i Drammensveien 78 kr 3 087 766.

For Akademiets ordinære drift var det et positivt årsresultat på kr 459 537. Akademiets totale aktivitet hadde ett positivt resultat på kr 3 671 513. For 2012 hadde Akademiets totale virksomhet et negativt årsresultat på kr 6 047 205. Hovedårsaken til disse fluktuasjonene er at Akademiet mottar en fast årlig tildeling fra departementet i forbindelse med Kavliprisen, men har vesentlig merutgifter det året selve utdelingen holdes.

Det henvises for øvrig til den grafiske oppstillingen og til regnskapene.

Forutsetningen om fortsatt drift er til stede, og årsregnskapet for 2013 er satt opp under denne forutsetningen. Etter styrets oppfatning gir det frem-

lagte regnskap og årsberetning et rettvisende bilde over utviklingen av virksomheten i regnskapsåret og tilstanden per 31. desember 2013.

FOND OG LEGATER

Nansenfondet og de dermed forbundne fond leverer sin egen årsberetning, som trykkes i Årboken. Akademiet selv administrerer 13 fond og legater med særformål. Styret for de fleste av fondene er Akademiets styre. Fondene hadde ved utgangen av 2013 en samlet kapital på kr 45 108 840, hvorav kr 21 319 571 var disponibel kapital. Det ble i 2013 gitt et tilskudd på kr 300 000 til Akademiforelesningen i humaniora og samfunnsvitenskap fra N.A. Stangs legat. Det henvises for øvrig til oversikten over fondene.

SLUTTORD

Mange har bidratt til at Akademiet har kunnet opprettholde det høye aktivitetsnivået også i 2013, til beste for vitenskapen og samfunnet. Jeg takker Kunnskapsdepartementet og våre mange samarbeidspartnere nasjonalt og internasjonalt. Takk også til alle de medlemmene som slutter opp om virksomheten og særlig til dem som påtar seg ansvar. Akademiets administrasjon fortjener stor takk.

ÅRSMØTET 2013

Fredag 3. mai 2013

Statsråd Kristin Halvorsen var til stede ved den første delen av møtet.

Akademiets årsmøte ble avholdt fredag 3. mai 2013. Møtet startet med åpningsord fra preses, Kirsti Strøm Bull, deretter fikk de tilstedeværende medlemmene overrakt sine diplomer til akklamasjon. Det ble i år innvalgt 19 nye norske og 5 utenlandske medlemmer.

Fridtjof Nansens belønning for fremragende forskning innen realfag og medisin ble i år tildelt May-Britt og Edvard I. Moser ”for deres banebrytende arbeider innenfor hukommelsesforskning.” Det er i år 106 år siden prisen ble delt ut første gang, den gang gikk den til Roald Amundsen ”for hans utmerkede undersøkelser av de magnetiske forhold omkring den magnetiske Nordpol og for hans gjennemførelse av Nordvestpassagen”. Fridtjof Nansens belønning for yngre forskere gikk til professor Bård Harstad som fikk prisen ”for sine forskningsresultater innen politisk økonomi”.

Det Norske Videnskaps-Akademis Lærerpris (til minne om Bertha og Daniels Føllesdal) ble tildelt for tredje gang. Professor Svein Sjøberg leste komiteens begrunnelse, deretter gav han ordet til statsråd Kristin Halvorsen som holdt en kort tale og overrakte prisen til Annette Iversen Aarflot fra Eiksmarka skole.

Generalsekretæren presenterte Akademiets årsberetning før professor Anne-Lise Seip kåserte om en av Akademiets pionerer, *P. A. Munch (1810 – 1863)*. Kveldens foredragsholder var preses i Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab og professor i sosialantropologi ved Københavns universitet, Kirsten Hastrup. Hennes tema var *Isen som argument: Liv og forskning i Arktis.*

Årsmøte ble, tradisjonen tro, avsluttet med festmiddag for medlemmer og gjester.

Professor Kirsten Hastrup holder foredrag. Innrammet til høyre: Tilstedeværende nye medlemmer fra de to klassene.

NYE MEDLEMMER 2013

I 2013 fikk Akademiet 24 nye medlemmer; 19 norske og 5 utenlandske. Det ble ikke avholdt innvalg på utenlandske medlemmer i Den historisk-filosofiske klasse.

I Den matematisk-naturvitenskapelige klasse ble følgende innvalgt:

Norske

Gr.	Navn
1	Kristian Ranestad, Universitetet i Oslo
1	Håvard Rue, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
2	Morten Hjorth-Jensen, Universitetet i Oslo
2	Cecilie Mauritzen, CICERO Senter for klimaforskning, Oslo
3	John Inge Svendsen, Universitetet i Bergen
5	Lise Øvreås, Universitetet i Bergen
6	Kristian Gundersen, Universitetet i Oslo
7	Lars A. Akslen, Universitetet i Bergen
7	Linda Hildegard Bergersen, Universitetet i Oslo
7	Nina Langeland, Universitetet i Bergen
7	Ola Didrik Saugstad, Universitetet i Oslo

Edvard og May-Britt mottar Fridtjof Nansens belønning for fremragende forskning innen realfag og medisin.

Nina Langeland mottar sitt diplom.

Utenlandske

1	Pierre Deligne, Institute for Advanced Study, Princeton, New Jersey, USA
2	Michael C. Gurnis, California Institute of Technology, USA
2	Valerii Vinokur, Argonne National Laboratory, USA
4	Odile Eisenstein, Université Montpellier, Frankrike
5	James J. Elser, Arizona State University, USA

Ett av de nye utenlandske medlemmene var årets Abelprisvinner som ble invitert til medlemsskap slik statuttene åpner for.

I *Den historisk-filosofiske klasse* ble følgende innvalgt:

Norske

Gr.	Navn
2	Thomas Hylland Eriksen, Universitetet i Oslo
5	Elizabeth Lanza, Universitetet i Oslo
6	Hans Petter Graver, Universitetet i Oslo
6	Tone Sverdrup, Universitetet i Oslo
7	Tom Christensen, Universitetet i Oslo
7	Scott Gates, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet/PRIO
7	Knut Heidar, Universitetet i Oslo
7	Trond Petersen, University of California, USA
8	Michael Stausberg, Universitetet i Bergen

Bård Harstad mottar Fridtjof Nansens belønning for yngre forskere.

Annette Iversen Aarflot mottar Det Norske Videnskaps-Akademis Lærarpris av statsråd Kristin Halvorsen.

ABEL PRISEN

Det Norske Videnskaps-Akademi besluttet å tildele Abelprisen for

2013

til

Pierre Deligne

Institute for Advanced Study, Princeton, New Jersey, USA

«for meget betydningsfulle bidrag til algebraisk geometri,
og for disse bidragenes gjennomgripende innflytelse på tallteori,
representasjonsteori og relaterte felt»

Pierre Deligne mottok Abelprisen. Foto: Scanpix

Øverst: Pierre Deligne og H.M. Kongen under seremonien. Foto: Scanpix

Til venstre: Tonje Steinsland intervjuer Pierre Deligne under mottagelsen på Hotel Continental.

Nede til venstre: Kransenedleggelse på Abelhaugen

Nede til høyre: Abel-forelesning på Universitetet i Oslo.

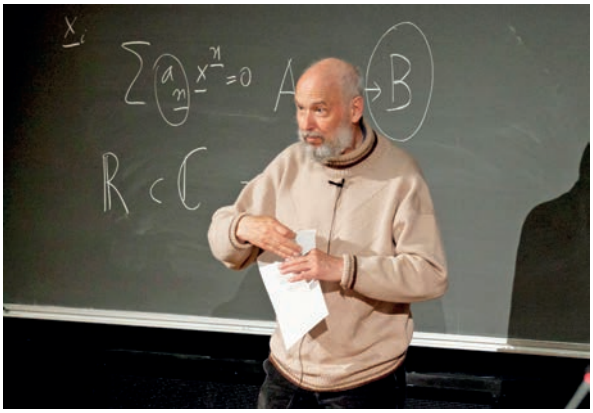

Over: Holmboeprisvinner Anne-Mari Jensen fra Meløy videregående skole, flankert av rektor ved Meløy VGS Roar Jensen og Kunnskapsminister Kristin Halvorsen. Foto: Scanpix

Under: Fra banketten på Akershus slott.

Nansen minneforelesning

Til venstre: Rolf Tamnes foreleser. Nederst til høyre: Direktør ved Norsk Polarinstitutt, Jan-Gunnar Winther, Kirsti Strøm Bull og Rolf Tamnes.

Nansen Minneforelesning 2013 ble holdt i Akademiet 10. oktober av professor Rolf Tames ved Institutt for forsvarsstudier:

Visjonen om nord

Visjonen om nord har hatt et sterkt fotfeste i mange land og miljøer. Engasjerte eventyrere følte en dragning mot det ukjente. Entreprenører og nasjonsbyggere så på nord som en ny «frontier» og ønsket å utvide det sivilisatoriske rom.

Den fremste av alle visjoner gjennom flere hundre år har utvilsomt vært tanken om å kunne åpne en nordlig forbindelse mellom vest og øst. I tillegg har jakten på oppdagede og uoppdagede ressurser vært med på å skape en interesse for Arktis. Mange forskere har også engasjert seg for å virkeliggjøre visjonen om erobring og virksomhet, enkelte av dem med en kraft og uregjerlighet som kunne bli opplevd som et problem for myndighetene. Den store visjonen om nord er likevel ikke blitt realisert.

Etter årtusenskiftet har visjonen gjenoppstått og fått betydelig kraft. Den globale oppvarmingen og raske issmeltingen vil gjøre Arktis mer tilgjengelig. Men hvor attraktiv vil nord være i årene kom kommer? Hvordan virker teknologi, marked og politikk inn på utviklingsforløp? Hva er forskernes rolle i utviklingen av det nye nord og i utmyntingen av en ny fortelling?

Akademiforelesningen i humaniora og samfunnsfag

Foredragsholder Jürgen Kocka.

Akademiforelesningen i humaniora og samfunnsfag 2013 ble arrangert 12. mars
Professor Jürgen Kocka:

Limits of Markets and States: Problems in the History of Capitalism

For decades, social scientists and historians have largely avoided the concept «capitalism». They regarded it as too polemical, too broad and too vague. After the end of the Cold War and under the influence of the recent financial crises the concept seems to come back, both in scholarly contexts as well as in public debates. What is the meaning of this renaissance, and what can the concept be good for? - Kapitalismuskritik is as old as capitalism itself, at least in the West. It is a field in which intellectuals, social movements and political conflicts interact. It does not only highlight crucial problems of capitalism, but also preferences of the cultures in which it is raised. The critique of capitalism has deeply changed, over the centuries. How is it changing under the present conditions of globalization? - The relationship between the economic and the political spheres, more specifically between markets and states, has been central for concepts of and debates about capitalism, its varieties and possible alternatives. What can be learned from the historical record if one wants to reconsider and perhaps redefine this relationship? In most periods and cases, markets and states were closely related and very interdependent, even when the relative autonomy of both spheres was stressed. If well constructed this interdependence can help to compensate for limits and instabilities built into each of these spheres. - The speaker will relate findings from the century-old history of capitalism to topics and problems of the present time.

Akademisymposiet i humaniora og samfunnsfag

Øverst G. Graham Burnett. Nederst f. v: Ann Rudinow Sætnan, Kjetil Bang-Hansen og Robert Marc Friedman.

Akademisymposiet i humaniora og samfunnsfag ble arrangert 21. og 22. oktober 2013

Det tredje Akademisymposiet i humaniora og samfunnsfag hadde som tema *Perspectives on the History of Science*. Hensikten var å belyse nyere vitenskapshistorie slik drives i Norge og internasjonalt – ikke bare innenfor "science" i snever betydning

Session 1: *Statistics, classification and society*. Her var det foredrag av
Theodore Porter, UCLA, Hege Roll-Hansen, UiO og Ann Rudinow Sætnan, NTNU.

Session 2: *Science and the Management of Natural Resources*. Her var det foredrag av G. Graham Burnett, Princeton, og Vera Schwach, NIFU.

Session 3: *Science on stage* omfattet et foredrag av Robert Marc Friedman, UiO, hans arbeid med vitenskaps (historiske) dramaer og en kommentar av regissøren Kjetil Bang-Hansen.

Session 4: *Disciplinary perspectives* hadde bidrag av fire forskere fra UiO om fire fagfelt: Christoph Gradman (medisin), Trond Skard Dokka (teologi), Dag Michalsen (jus) og Jan E. Myhre (historie).

Symposiet ble avsluttet med en rundebordsdiskusjon om: *History of Science: Why and wherefore?*

Birkelandforelesningen

Øverst: Professor Mike Lockwood holder årets Birkelandforelesning. Nederst til venstre: Leder av priskomiteen, Tor Hemmingsen, vinner av Yaras Birkelandpris Jonathan Polfus og innovasjonsdirektør i Yara, Pierre Herben. Nederst til høyre: Birkelandkomiteen 2013 med Birkelandforeleseren Mike Lockwood. Fra venstre: Øyvind Sørensen, komitéleder Jan A. Holtet, Birkelandforeleseren Mike Lockwood, Alv Egeland, Pål Brekke og Svein Flatebø.

Birkelandforelesningen ble arrangert 26. september 2013
Professor Mike Lockwood, University of Reading:

What auroral and geomagnetic observations tell us about long term variations of the Sun

Aurorae have been reported throughout history and the associated fluctuations in the Earth's magnetic field were first detected in 1701. Both are linked to currents flowing in near-Earth space, including the Birkeland currents, driven by the variable solar wind.

Using the four sources of information which are available to us; sunspot observations, geomagnetic activity data, auroral sightings and the abundances of "cosmogenic isotopes" and our space-age understanding, a coherent picture of past variations is emerging. From this we can make analogue forecasts of how the Sun is likely to behave in the future and what consequences are for modern technology. It may even give us better forecasts of cold European winters.

All this is based on the work of the great innovators in the study of space, such as Kristian Birkeland who once wrote: "A very few lonely pioneers make their way to high places never before visited. . . they create the living conditions of mankind and the majority are living on their work".

Mat fra havet – et hav av muligheter

Øverst, f.h.: Roy Gabrielsen, H.M. Kong Harald, Øivind Andersen, Kristin Halvorsen og Kirsti Strøm Bull. Nederst t.v: Fridtjof Unander og John Grue. Nederst t.h.: Karl A. Almås.

Det Norske Videnskaps-Akademi, Norges Tekniske Vitenskapsakademi og Norges forskningsråd arrangerte fellessymposium 30. januar 2013:

Mat fra havet – et hav av muligheter

Symposiet tok opp til diskusjon hvilke spesielle forskningsbehov som melder seg innen norsk havbruk og sjømatindustri, en av Norges tre største næringer med spesielle kvaliteter og nasjonale fortrinn i internasjonal målestokk. Rapporten HAV21 som ble lagt fram i november 2012, inviterer til samarbeid mellom forskning, næringsliv og forvaltning innen maritim sektor. Økosystemer, fiskebestander og juridiske forhold med spesiell anvendelse i Nordområdene, trekkes fram som viktige forskningsfelt.

Det er store forventninger til sterk vekst og videreutvikling av den maritime næringen i Norge. En rapport fra Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab og Norges Tekniske Vitenskapsakademi konkluderer med at den marine verdiskapningen basert på produktive hav i 2050 vil være i overkant av 500 mrd. kroner, noe som tilsvarer seks ganger dagens nivå. Rapporten ble presentert på konferansen.

Årets konferanse var det tredje i rekken og har som mål å tilby et forum for åpen, forskningsbasert diskusjon av samfunnsrelevante tema der sentrale representanter for statsforvaltningen, næringslivet og forskningen deltar.

Programkomite: Avdelingsdirektør Christina Abildgaard, administrerende direktør Karl A. Almås, professor Roy H. Gabrielsen, professor John Grue og divisjonsdirektør Fridtjof Unander.

Foredrag ved Kunnskapsminister Kristin Halvorsen; Administrerende direktør Karl A. Almås, SINTEF Fiskeri og havbruk, og fungerende president, Norges Tekniske Vitenskapsakademi; Professor Yngvar Olsen, NTNU; Professor Stig Omholt, NTNU; Professor Ragnar Tveterås, Universitetet i Stavanger; Strategidirektør Liv Monica Stubholt, Kvaerner ASA og Administrerende direktør *Arvid Hallén*, Norges forskningsråd.

Norges Bank og Det Norske Videnskaps-Akademi

Jan F. Qvigstad holder foredrag.

Det årlige fellesseminaret ble avholdt 12. november 2013
Visesentralbanksjef Jan F. Qvigstad:

Om institusjoner - Grunnlaget for tillit og troverdighet

Norges Bank og Det Norske Videnskaps-Akademi inviterte til det sjette av rekken av seminarer der sentrale samfunnsspørsmål blir søkt belyst fra ulike sider. Temaene som ble belyst i de fem første seminarene var *Om å holde ord* (2008), *Om åpenhet* (2009), *Om å fatte gode beslutninger* (2010), *Om å forvalte rikdom* (2011) og *Om å lære av historien - Sannheter og evige sannheter(2012).* Visesentralbanksjef Jan F. Qvigstad i Norges Bank holdt hovedforedraget. Andre innledere var administrerende direktør Tom Remlov, Den Norske Opera & Ballett og høyesterettsdommer Aage Thor Falkanger, Norges Høyesterett.

VISTA-dagen

Øverst t.v: Statssekretær i Olje- og energidepartementet Kåre Fostervold. Øverst t.h: Generalsekretær Øivind Andersen og Bård Krokan, visepresident i Statoil signerer ny 5-års avtale for VISTA-samarbeidet.

Årets VISTA-dag ble arrangert 19. november 2013 i Det Norske Videnskaps-Akademi.

Energilandskap og nye energikilder

Diskusjonene dreide seg om hvilke konsekvenser et skifte fra energilandskap mot et lavkarbonsystem kan få for forskning, utdanning og industri. En rekke ekspert- og fagpersoner fra inn- og utland belyste temaet fra ulike perspektiver, ståsteder og erfaringer. Det Norske Videnskaps-Akademi og Statoil fornyet også sitt samarbeid ved å signere en 5-årig VISTA-avtale. Avtalen ble undertegnet av Bård Krokan fra Statoil, styreleder i VISTA, og Akademiets generalsekretær Øivind Andersen.

Program:

Statssekretær Kåre Fostervold, Olje- og energidepartementet, *Myndighetenes perspektiv på betydningen av forskning og utvikling for et energilandskap i endring*

Robert C. Armstrong, direktør MIT Energy Initiative, *The Future of Natural Gas*

Rainer Baake, direktør Agora Energiewende, *Challenges of a Power System Based on Wind and Solar - an introduction to the German Energiewende*

Geir Axelsen, Head of Macroeconomic and Energy Market Analysis, Statoil, *Statoils energiperspektiv*

Dag Rune Olsen, direktør UiB, *Fremtidens energiutdanning*

Ole Petter Ottersen, rektor UiO, *Universitetenes rolle i forståelse for og forming av energilandskapet*

Tvungent psykisk helsevern

Øverst til venstre, Bjørn Rishovd Rund, i midten, leder i Fremskrittspartiet Siv Jensen og til høyre helse- og omsorgsminister Jonas Gahr Støre. Nederst: Etterfølgende paneldebatt.

Møtet ble arrangert av Akademiets gruppe for Idefag ved Bjørn Rishovd Rund 5. juni 2013

Tvungent psykisk helsevern. Hvordan bør vi organisere og (lov)regulere psykisk helsevern?

Åpning av møtet ved Nils Chr. Stenseth, vise-preses DNVA
Introduksjon: Bjørn Rishovd Rund, professor i psykologi, UiO (møteleder)
Jonas Gahr Støre, helse - og omsorgsminister, HOD
Trond Aarre, avdelingssjef, Nordfjord psykiatri-senter
Georg Høyer, professor i sosialmedisin, UiT
Per Sandberg, leder av justiskomiteen, Stortinget
Aslak Syse, professor i jus, UiO
Jan Fredrik Andresen, direktør, Statens helsetil-syn

Etterfølgende paneldebatt med innlederne

Møter og symposier

Akademiet hadde stor møte- og symposieaktivitet I 2013. De tradisjonelle torsdagmøtene med foredrag og minnetaler holdes ca. 1 gang i måneden. De er åpne for publikum. I tillegg er det en rekke arrangementer, noen tradisjonelle, som Nansen minneforelesning, og andre ad hoc, gjerne i samarbeid med forskjellige partnere. Oversikten nedenfor har med det viktigste, særlig arrangementer der Akademiet selv er involvert.

MØTER 2013

24. januar
Professor Helge Holden, NTNU: *Ville Abel fått Abelprisen? Om Abel og prisen hans*
Professor Margarete E. M. Vollrath, Nasjonalt folkehelseinstitutt:
Hva betyr temperament for helsen hos barn?

13. februar
"Videnskaps-salong" i Akademiets hus, i samarbeid med Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening
Advokat, Ph.d. Harald Irgens-Jensen:
Plagiat av faglitteratur – opphavsrettslige og forskningsetiske spørsmål
Kommentarer ved professor Jan Eivind Myhre

20. februar. Møte i Observatoriet:
Almanakken 200 år!
Orientering om Observatoriet ved kunsthistoriker og museumsleder Bjørn Vidar Johansen, Museum for universitets- og vitenskapshistorie.
Professor Kaare Aksnes, UiO: *Almanakken – en åndsfrisk 200-årsjubilant*
Professor Kirsti Strøm Bull, UiO: *Almanakken som folkebok*

21. mars. I regi av Den matematisk-naturvitenskapelige klasse
Temamøte*: Neglected Diseases and Emerging Diseases*
Dr. Tim Wells, Chief Scientific Officer, Medicines for Malaria Venture, Geneve og Peter Hotez, Dean, National School of Tropical Medicine, Baylor College of Medicine, Texas

18. april
Postdoktor Alexander Jensenius, UiO:
Klingende tall: Matematikkens plass i musikalsk lyd, struktur og form

27. april: Det Norske Videnskaps-Akademi i Litteraturhuset
Sal Wergeland: *Sokrates' forsvarstale*, framført av Toralv Maurstad som utgangspunkt for et faglig program med professor Eyjólfur Kjalar Emilsson, Øivind Andersen o.a.

Sal Amalie Skram:
a) *Om språk og litteratur.* Med professorene Jan Terje Faarlund, Thomas Hylland Eriksen, Ingjerd Hoëm og Rolf Theil
b) *Om året 1813*. Med professorene Jan Eivind Myhre, John Peter Collett, Erling Sandmo og stipendiat Ruth Hemstad

3. mai: Årsmøte
Presentasjon av Årsrapport, utdeling av medlemsdiplomer, Det Norske Videnskaps-Akademis Lærerpris, Fridtjof Nansens belønning for fremragende forskning og Fridtjof Nansens belønning for yngre forskere
Professor Anne-Lise Seip, Universitetet i Oslo:
P. A. Munch (1810 – 1863)
Professor Kirsten Hastrup, Københavns universitet: *Mennesker og klima på Grønland gjennom tidene*

13. juni
Professor Marit Werenskiold, UiO:
Kunst og politikk i 1880-årene. Erik Werenskiolds maleri "En bondebegravelse" (1885)

11. september
"Videnskaps-salong" i samarbeid med Norsk faglitterære forfatter- og oversetterforening
Tema: *Hukommelse*. Med professor Kristine Beate Walhovd og professor Anders Martin Fjell

12. september
Professor Jan Terje Faarlund, UiO:
Engelsk er eit nordisk språk.

19. september
Møte i samarbeid med Det Norske Studentersamfund: *Profesjonsutdanning og dannelse*
Innlegg ved professor Rune Slagstad, leder i Norsk lektorlag, Gro Elisabeth Paulsen og Aksel Braanen Sterri

7. oktober
Møte var et samarbeid mellom Det Norske Videnskaps-Akademi, De forskningsetiske komiteene og Teknologirådet. Tema: *BIG DATA og etikk*. Med bl.a. adm. dir. i Microsoft, Bjørn Olstad, postdoktor Anders Olof Larsson, Institutt for medier og kommunikasjon, UiO, og prosjektleder i Teknologirådet, Robindra Prabhu

8. oktober
Akademiet møter Norges Høyesterett
Tema: *Dommeren og loven – betydningen av dommerens egne vurderinger ("reelle hensyn")*
Innledere: Professor Erik Boe og høyesterettsdommer Jens Edvin A. Skoghøy.
Kommentarinnlegg ved flere

17. oktober: I regi av Den historisk-filosofiske klasse:
Tema: *Kristine Bonnevie og eugenikken*
Innledere: Professor Dag Olav Hessen og forsker Jon Røyne Kyllingstad

31. oktober: Møte i Bergen (*Grand Terminus Hotel*)
Professor Lise Øvreås Universitetet i Bergen: *Arktis smelter og hva så? Klimaendringenes effekt på de små hovedaktørene i de store biogeokjemiske syklusene*
Professor Lars Andreas Akslen, Universitetet i Bergen:
Kreftsvulstene – hvorfor blir noen så aggressive?

14. november
Professor Cecilie Mauritzen, CICERO, Senter for klimaforskning, Oslo
Tema: *Et dypdykk i FNs Klimapanels nye rapport om det fysiske klimasystemet*

5. desember
Professor Kristine Beate Walhovd, Universitetet i Oslo:
Hjerne og kognisjon i et livsløpsperspektiv

9. desember
Møte i samarbeid med Etisk råd for forsvarssektoren
Tema: *Forsvarets grenser. Rollefordeling mellom politi og forsvar ved intern beredskap*
Med forsker Ragnar Auglend (UiB), kontreadmiral Louise Dedichen, Bent Erik Bakken (Forsvarets stabsskole) og Nils Terje Lunde (sjef i feltprostens stab)

MINNETALER

24. januar
Marianne Thoresen holdt minnetale over Sverre Halvorsen

21. mars
Per Einar Granum holdt minnetale over Anton Skulberg

18. april
John Grue holdt minnetale over Enok Palm
Finn Førsund holdt minnetale over Preben Munthe

13. juni
Ole M. Sejersted holdt minnetale over Gustav Ræder

12. september
Karin Gundersen holdt minnetale over Asbjørn Aarnes

17. oktober
Tone Sverdrup holdt minnetale over Viggo Hagstrøm
Jon-Roar Bjørkvold holdt minnetale over Dag Schjelderup-Ebbe

31. oktober
Per Buvik holdt minnetale over Atle Kittang

14. november
Svein Aage Christoffersen holdt minnetale over Inge Johan Lønning
Knut Kjeldstadli holdt minnetale over Per Maurseth

5. desember
Edvard Sigurd Falk holdt minnetale over Georg Rajka
Else Mundal holdt minnetale over Eyvind Fjeld Halvorsen

FASTE FORELESNINGER

Tirsdag 12. mars: Akademiforelesningen i humaniora og samfunnsfag
Professor Jürgen Kocka: Holbergprisvinner 2011, forskningsprofessor ved Wissenschaftszentrum Berlin für Sozialforschung, visepreses i Berlin-Brandenburgische Akademie der Wissenschaften) *Limits of Markets and States: Problems in the History of Capitalism*

Torsdag 26. september: Birkelandforelesningen 2013
Professor Michael Lockwood, University of Reading:
What auroral and geomagnetic observations tell us about long term variations of the sun

Torsdag 10. oktober: Nansen minneforelesning
Professor Rolf Tamnes, Institutt for forsvarsstudier: *Visjonen om nord*
Deretter holdt direktør ved Norsk Polarinstitutt, Jan-Gunnar Winther, et kort foredrag om *Til Sibir i Nansens kjølvann* i anledning av *the International Nansen Memorial Expedition* som fant sted i august i år.

Tirsdag 12. november:
Fellesseminar mellom Norges Bank og Det Norske Videnskaps-Akademi
Tema: *Om institusjoner*. Innledning ved visesentralbanksjef Jan F. Qvigstad

FORMIDDAGSMØTER

Professor Stein A. Evensen var ansvarlig for møtene.

Tirsdag 29. januar
Professor Jørgen Randers, Handelshøyskolen BI:
Hvor skal dette ende? En global spådom om de neste 40 årene

Tirsdag 5. mars
Professor Mette Halskov Hansen, Institutt for kulturstudier og orientalske språk, UiO:
Før Kina overtar verden

Tirsdag 16. april
Tore Godal, norsk lege: *Kampen for en bedre global helse: Nytter det?*

Tirsdag 14. mai
Professor Stein A. Evensen, UiO: *Arkitektur på romerske mynter og medaljonger*

Tirsdag 4. juni
Førsteamanuensis, Bjørn Hallvard Samset, Senter for utvikling og miljø, UiO:
Jakten på Higgs- partikkelen

Tirsdag 10. september
Per Eystein Lønning: *Persontilpasset kreftbehandling basert på genanalyse*

Torsdag 1. oktober
Trond Berg Eriksen: *Søren Kierkegaard. Den fromme spotteren*

Tirsdag 26. november
Elisabeth Staksrud: *Nye medier: Er personvern i ferd med å gå ut på dato?*

Tirsdag 10. desember
Stipendiat, Margaretha Adriana van Es: *Hvem var profeten Mohammed?*

KLIMAUTVALGETS MØTER

18. mars: *Hvilken betydning har grenseverdier for klimaendring (f.eks. tograders-målet)?*

16. april: *Carbon Day - Karbonkretsløpet*

24. oktober: *Extreme Weather Report*

ANDRE SYMPOSIER, SEMINARER OG KONFERANSER

30. januar
Symposium: *Mat fra havet - Norges muligheter.*
Arrangert av Det Norske Videnskaps-Akademi, Norges Tekniske Vitenskapsakademi og Norges Forskningsråd

7. februar
Arbeidsseminar: *Compete & collaborate - How to prepare for the future science 'labour-market'*
Arrangør: Brain and Muscle Energy Group, Department of Anatomy, Institute of Basic Medical Sciences, Universitetet i Oslo

27. februar
Konferanse: *Mye å tjene når kjemien stemmer, men trenger Norge egne kjemikere?*
Arrangør: Norges forskningsråd, programmet katalyse og syntetisk kjemi, KOSK II

8. april
Tore Schweder 70 år: Statistisk dag
Arrangementet ble støttet av Norsk Statistisk Forening, Statistikk for innovasjon (SFI2), Senter for økologisk og evolusjonær syntese (CEES), Økonomisk institutt (UiO) og Det Norske Videnskaps-Akademi

17. april
Norsk og nordisk forskning i det sentrale Polhavet
Arrangør: Det Norske Videnskaps-Akademi, Universitetet i Bergen ved Institutt for geovitenskap og Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet ved Universitetet i Oslo

22. april
Medlemsmøte om forskningsmeldingen

27. april
En dag med Akademiet i Litteraturhuset. Det Norske Videnskaps-Akademi inntar Litteraturhuset med et program der de tre hovedtemaene vil være filosofi, språk og historie

5. juni
Tvungent psykisk helsevern. Hvordan bør vi organisere og (lov)regulere psykisk helsevern?
Arrangør: Det Norske Videnskaps-Akademi

29. august
Brain Energy 2013 – Current Advances in Brain Maintenance
Arrangert av Linda H. Bergersen, Vidar Gundersen og Jon Storm-Mathisen

19. september
Profesjonsutdanning og dannelse
Møte var et samarbeid mellom Det Norske Videnskaps-Akademi og Det Norske Studentersamfund

10. oktober
The Nansen Neuroscience Lecture 2013
Jeff W. Lichtman: *Connectomics: What, How and Why?*

15. oktober
Riktig mat til de riktige tarmbakteriene: Gjør det deg frisk, mett og slank?
Arrangert av Forskningsgruppen The Ecology of Food Perception ved Senter for grunnforskning

28. oktober
Kronisk utmattelse-ME (myalgisk encefalomyelitt) og flåttbitt (borreliose). Finnes det en sammenheng eller er det en medieskapt «hype»?
Symposium i regi av Gruppe 7 (Medisinske fag) og Gruppe 6 (Cellebiologi og molekylærbiologi i Det Norske Videnskaps-Akademi.

6. november
Foredrag i Litteraturhsuset: *Hjerne/bevissthetsforskning: Signatures of conscious processing in the human brain*
Arrangør: Det Norske Videnskaps-Akademi og Forum for bevissthetsforskning

6. og 7. november
How can we approach consensus on the healthiness of red meat?
Arrangert av Forskningsgruppen The Ecology of Food Perception ved Senter for grunnforskning

8. november
Seminar: *Myndighet og medborgerskap*
Arrangør: Historisk institutt, Universitetet i Oslo og Det Norske Videnskaps-Akademi

19. november
VISTA-dagen 2013: *Energy Landscapes and New Energy Sources*
Arrangør: VISTA og Det Norske Videnskaps-Akademi

30. november
Keltologi-konferanse i Oslo ved *Societas Celtologica Nordica*
(Jan Erik Rekdal og Gro Steinsland)

2. desember
Symposium: *Demens – fra mekanismer og risikofaktorer til forebygging*
Arrangør: Det Norske Videnskaps-Akademi v/Komite for geomedisin, Universitetet i Oslo og Nasjonalforeningen for folkehelsen

6. desember
Seminar on human rights and research
Arrangør: The Norwegian Academy of Science and Letters in co-operation with the Academies of Sweden, Denmark and Finland

9. desember
Møte: *Forsvarets grenser. Rollefordeling mellom politi og forsvar ved internt beredskap*
Arrangør: Det Norske Videnskaps-Akademi i samarbeid med *Etisk råd for forsvarssektoren*

Akademiets utvalg og komiteer

FORSKNINGSPOLITISK UTVALG

Akademiets forskningspolitiske utvalg har i 2013 bestått av presidiet samt Ingvild Sælid Gilhus og Øyvind Østerud.

KLIMAUTVALGET

Akademiets styre nedsatte den 26. mars 2009 et klimautvalg som skal fungere som en ekspertgruppe i Akademiets arbeid med klimaspørsmål. For årene 2012 – 2013 består utvalget av:

Arild Underdal, professor i statsvitenskap, UiO, leder
Cecilie Mauritzen, klimaforsker, Meteorologisk institutt, nestleder
Eystein Jansen, professor i marin geologi, UiB
Michael Olaf Hoel, professor i økonomi, UiO
Hans Chr. Bugge, professor i juss, UiO
Rolf Anker Ims, professor biologi, UiT
Mats Carlsson, professor i astrofysikk, UiO
Nils Roll-Hansen, professor i filosofi, UiO
Kenneth Drinkwater, Havforskningsinstituttet
Christoph Heinze, UiB
Edgar Hertwich, NTNU
Annegrete Bruvoll, VISTA Analyse

AKADEMIETS MENNESKERETTSKOMITÉ

Akademiets menneskerettskomite, som også er medlem av International Human Rights Network of Academies and Scholarly Societies, har i 2013 bestått av:

Professor *Jakob Lothe*, UiO, leder
Professor *Tove Bull*, UiT
Professor *Mahmood Amiry-Moghaddam*, UiO
Professor *Svein Eng*, UiO

KOMITÉ FOR GEOMEDISIN: MAT, MILJØ OG HELSE

Komiteen (tidligere: Komitéen for geomedisinsk forskning og informasjon) ble opprettet i 1984 på initiativ av professor J. Låg. Komiteen er tverrfaglig og har representanter fra fagområder som human- og veterinærmedisin, kjemi, geologi og jordbunnslære. Komiteen utgjør også styret i Det Norske Videnskaps-Akademis Fond for Geomedisin. Den leverer egen årsberetning.

Medlemmer av komiteen og fondsstyret var i 2013:

Forsker *Aksel Bernhoft*, UiO, leder
Overlege *Jan O. Aaseth,* Sykehuset innlandet HF
Seniorforsker *Geir Aamodt*, Folkehelseinstituttet
Førsteamanuensis *Trond Peder Flaten*, NTNU
Professor *Jan Alexander*, Folkehelseinstituttet
Forsker *Espen Govasmark*, Bioforsk

Varamedlemmer:
Overlege *Serena Tonstad*, Oslo Universitetssykhus
Direktør *Frøydis Langmark*, Kreftregisteret
Professor *Espen Bjertness*, UiO
Professor *Brit Salbu,* NMBU
Professor *Bal Ram Singh*, NMBU
Forsker *Helene Wisløff*, Veterinærinstituttet

BIRKELANDKOMITEEN

Birkelandkomiteen har siden 1987 hatt ansvaret for den årlige Birkelandforelesningen i Akademiet som nå er et samarbeid mellom komiteen, Universitetet i Oslo, Det Norske Videnskaps-Akademi, Yara og Norsk Romsenter. Birkelandkomiteen har også ansvaret for tildelingen av Yaras Birkelandpris i fy-

sikk og kjemi som deles ut i forbindelse med Birkelandforelesningen. Arbeidet rundt Yaras Birkelandpris skjer i samarbeid med Norsk fysisk selskap og Norsk kjemisk selskap. Daglig leder Øyvind Sørensen er Akademiets representant i komiteen, som for øvrig består av:

Professor *Jan A. Holtet*, UiO, leder
Professor *Alv Egeland*, UiO
Seniorrådgiver *Pål Brekke*, Norsk romsenter
Styremedlem i Yara, *Svein Flatebø*

Akademiets randsone

NORSK NETTLEKSIKON

Høsten 2010 ble det inngått et samarbeid mellom Fritt ord, Sparebankstiftelsen, Nasjonalbiblioteket, Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening (NFF), Universitetene og Det Norske Videnskaps-Akademi med det formål å etablere et nettbasert kvalitetssikret norsk leksikon, på grunnlag av den allerede digitaliserte kunnskapsbasen i Store norske leksikon, Norsk biografisk leksikon og Norsk medisinsk leksikon.

Norsk nettleksikon er formelt organisert som et tidsbegrenset prosjekt under Akademiet, som huser prosjektet i Stallen, administrerer økonomien og har arbeidsgiveransvar for de ansatte. For dette mottar Akademiet ca. 1 million kroner i året. Prosjektet finansieres i alt vesentlig av Sparebankstiftelsen og Fritt Ord. Antall ansatte i 2013 var 8 personer.

De ansatte er:
Anne Marit Godal, sjefredaktør
Marte Ericsson Ryste, redaksjonssjef
Ida Jackson, kommunikasjonssjef
Aksel Braanen Sterri, politisk rådgiver og redaktør
Georg Kjøll, utviklingsleder og redaktør
Kjell-Olav Hovde, redaktør
Erik Dyrhaug, redaktør
Gunn Hild Lem, redaktør

I styret for Norsk nettleksikon i 2013 var Akademiet representert ved Nils Chr. Stenseth. Styret består for øvrig av Trond Andreassen (leder, NFF), Francis Sejersted (Fritt ord), Frode Helgerud (Sparebankstiftelsen) og Ole Petter Ottersen (UiO).

VISTA

Akademiets har siden 1985 samarbeidet med Statoil om VISTA-programmet. VISTA støtter grunnforskningsprosjekter på områder som er sentrale i sammenheng med oljevirksomhet. På det nåværende tidspunkt gjelder dette fagområder som leting, olje- og gassforedling, økt oljeutvinning, miljø og bioteknologi. Siden 2011 er organisasjonsformen endret slik at VISTA er en underavdeling av Det Norske Videnskaps-Akademi og VISTA-styret utpekes av Akademiet. Vervet som styreleder går på skift mellom DNVA og Statoil. Akademiet har arbeidsgiveransvar og forestår med regnskapsførsel, regnskapskontroll, samt løpende personrelatert oppfølging av de VISTA ansatte. Dette berører gjennomsnittlig 21 Ph.d og Post.doc stillinger. VISTA finansierer også 1 VISTA-professorat. Akademiets sekretariat bidrar med administrativ assistanse og koordinerer VISTA-programmet. Overføringen fra Statoil til DNVA var i 2013 på 18,75 millioner kroner. VISTA leverer egen årsberetning. En kortversjon trykkes i Akademiets årbok.

Styret for VISTA bestod ved utgangen av 2013 av:

Professor *Anders Elverhøi*, UiO, leder
Vice President Exploration, *Bård Krokan*, Statoil
Spesialrådgiver *Leif Lømo*, Statoil
Professor *Helge Holden*, NTNU
Professor *Odd Stokke Gabrielsen*, UiO
Professor *Nils Christian Stenseth*, UiO (ex officio)
Professor *Tor Grande*, NTNU
Professor *Elisabeth Alve*, UiO

NANSENFONDET

Fridtjof Nansens fond til videnskabens fremme ble opprettet i 1897. I tidens løp er flere selvstendige fond blitt forbundet med Nansenfondet under et felles styre. Statuttene foreskriver at fondets avkastning skal benyttes blant annet til fremme av vitenskapelige undersøkelser, utgivelse av vitenskapelige skrifter, belønning av særlig fremragende vitenskapelige oppdagelser med mer. Om Nansenbelønningen, se under Akademiets priser.

Nansenfondet gir støtte til vitenskapelig grunnforskning etter søknad. Den tekniske delen av søknadsprosessen og ansvaret for regnskapsførsel og forvaltning ligger siden 2010 hos UNIFOR – Forvaltningsstiftelsen for fond og legater ved Universitetet i Oslo.

Nansenfondet og de dermed forbundne fond har i 2013 delt ut ca. 2 millioner kroner i støtte til større og mindre forskningsprosjekter. Nansenfondet leverer egen årsberetning, som trykkes i Akademiets årbok.

Nansenfondets styre består av seks medlemmer oppnevnt av Det Norske Videnskaps-Akademi, hvorav 4 utpekes av Akademiet på fritt grunnlag, mens 2 oppnevnes etter forslag fra landets universiteter og vitenskapelige høgskoler. Medlemmene oppnevnes for tre år og styret velger selv sin leder.

For perioden 2011-2013 har Nansenfondets styre består av:

Professor *Gunnar Nicolaysen*, Institutt for medisinske basalfag, UiO, leder (DNVA)
Professor *Helge J. J. Dyvik*, Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier, UiB (DNVA)
Professor *Olav Sand*, Institutt for molekylær biovitenskap, UiO (DNVA)
Professor *Signe Kjelstrup*, Institutt for kjemi , NTNU (DNVA)
Professor *Karen Helene Ulltveit-Moe*, Økonomisk institutt, UiO
Professor *Elise Seip Tønnessen*, Institutt for nordisk og mediafag, UiA

SENTER FOR GRUNNFORSKNING VED DET NORSKE VIDENSKAPS-AKADEMI (CAS)

Senter for grunnforskning ved Det Norske Videnskaps-Akademi er en egen stiftelse opprettet etter vedtak i Akademiet i 1989. Senteret leier lokaler i Akademiets hus. Hvert år er senteret vertskap for tre internasjonale forskergrupper innenfor henholdsvis humaniora, samfunnsfag og matematikk/naturvitenskap. Gruppene velges ut av styret i CAS etter en omfattende internasjonal vurdering. CAS leverer egen årsberetning.

Senteret ledes av et styre på 6 medlemmer med personlige varamedlemmer. Styrets leder og minst et annet medlem skal være medlem av Det Norske Videnskaps-Akademi. Akademiet og Universitets- og høyskolerådet utpeker hver to medlemmer; Akademiet utpeker i forståelse med UoH-rådet ytterligere ett medlem som skal være styreleder; Staten oppnevner styrets sjette medlem. Oppnevningstiden er fem år. Akademiets generalsekretær møter som observatør. Styret hadde ved utgangen av 2013 følgende medlemmer (personlige varamedlemmer i parentes):

Professor Asbjørn Kjønstad, UiO, leder (Professor Geir Ellingsrud, UiO) (DNVA)
Professor *Nina Gunnerud Berg*, NTNU, nestleder (Professor Bjørn Hjertager, UiS) (UoH)
Professor *Liv Bliksrud*, UiO (Professor Lars Walløe, UiO) (DNVA)
Professor *Marit Halvorsen*, UiO (Professor Håkon With Andersen, NTNU) (Staten)
Professor *Ottar Hellevik*, UiO (Professor Kenneth Ruud, UiT) (DNVA)
Professor *Mari Sundli Tveit*, NMBU (Professor Dag Rune Olsen, UiB) (UoH)
Generalsekretær *Øivind Andersen* (observatør for DNVA)

INSTITUTT FOR SAMMENLIGNENDE KULTURFORSKNING (ISKF)

Instituttet for sammenlignende kulturforskning er en frittstående forskningsinstitusjon som støtter forskning innen fagfeltene sammenlignende språkforskning, sammenlignende folkeminneforskning, sammenlignende religionsforskning, etnologi, sammenlignende arkeologi og sammenlignende (etnografisk) samfunnsforskning. Instituttet ledes av et styre der tre medlemmer er oppnevnt av Det Norske Videnskaps-Akademi og de øvrige fire av ulike universiteter. Styret utpeker selv sin leder. ISFK leverer egen årsberetning som trykkes i Akademiets årbok.

Styret for Instituttet for sammenlignende kulturforskning, bestod ved utgangen av 2013 av:

Professor *Arne Bugge Amundsen*, UiO, leder
Professor *Bernt Brendemoen*, UiO (DNVA)
Professor *Halvor Moxnes*, UiO (DNVA)
Professor *Gro Steinsland*, UiO (DNVA)

Professor *Olaf Smedal*, UiB (UiB)
Førsteamanuensis *Asbjørn Dyrendal*, NTNU (NTNU)
Professor *Inger Storli*, UiT (UiT)

Varamedlemmer:

Professor *Ingvild Sælid Gilhus*, UiB (DNVA)
Professor *Jon Bing*, UiO (DNVA)
Førsteamanuensis *Anne Krogstad*, UiO (UiO)
Professor *Hroar Klempe*, NTNU (NTNU)
Professor *Olaf J. Westvik*, UiT (UiT)

Akademiets priser

Fridtjof Nansens belønning for fremragende forskning

Nansenfondets styreleder deler på Akademiets årsmøte ut *Fridtjof Nansens belønning for fremragende forskning* innen realfag og medisin, og innen humaniora og samfunnsfag. Dette er en tradisjon som går tilbake til 1903. I tillegg deles *Fridtjof Nansens belønning for yngre forskere* ut.

Prisen innen realfag og medisin gikk i 2013 til professorene May-Britt Moser og Edvard I. Moser «*for banebrytende arbeider innenfor hukommelsesforskning*». Innen humaniora og samfunnsfag ble det ikke delt ut pris i 2013. Fridtjof Nansens belønning for yngre forskere gikk i 2013 til professor Bård Harstad for *hans forskningsresultater innen politisk økonomi.*

Abelprisen

Det Norske Videnskaps-Akademi har hatt ansvaret for Niels Henrik Abels matematikkpris siden opprettelsen i 2002. Hovedformålet med Abelprisen er å anerkjenne banebrytende vitenskapelige prestasjoner i matematikk. Prisen skal også bidra til å heve matematikkfagets status i samfunnet og stimulere barn og unge til å bli interessert i matematikk. Prisen er på 6 millioner kroner.

Styret for Niels Henrik Abels matematikkpris, ved utdelingen 2013:
Professor *Helge Holden*, leder, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Professor *Hans Munthe-Kaas*, Universitetet i Bergen
Professor *Arne Bang Huseby*, Universitetet i Oslo
Professor *Anne Borg*, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Direktør *Kari Gjetrang*, Firmaet *Expology*
Generalsekretær, *Øivind Andersen*, observatør – Det Norske Videnskaps-Akademi

Abelkomiteen
Det Norske Videnskaps-Akademi oppnevner Abel komiteen som skal legge fram en innstilling til Abelprisen for styret i Det Norske Videnskaps-Akademi som utnevner prisvinner på bakgrunn av innstillingen. Abel komiteen består av fem forskere innenfor fagom rådet matematikk. Lederen av Abelkomiteen utpekes av Akademiet direkte, de resterende etter forslag fra *International Mathematical Union* (IMU) og *European Mathematical Society* (EMS). Abelkomiteens medlemmer oppnevnes for en periode på to år og kan gjenoppnevnes én gang.

Medlemmer av Abelkomiteen ved utdelingen 2013:

Professor *Ragni Piene*, leder, Universitetet i Oslo
Professor *Noga Alon*, Tel Aviv University, Israel
Professor *Stanislav Smirnov,* University of Geneva, Switzerland

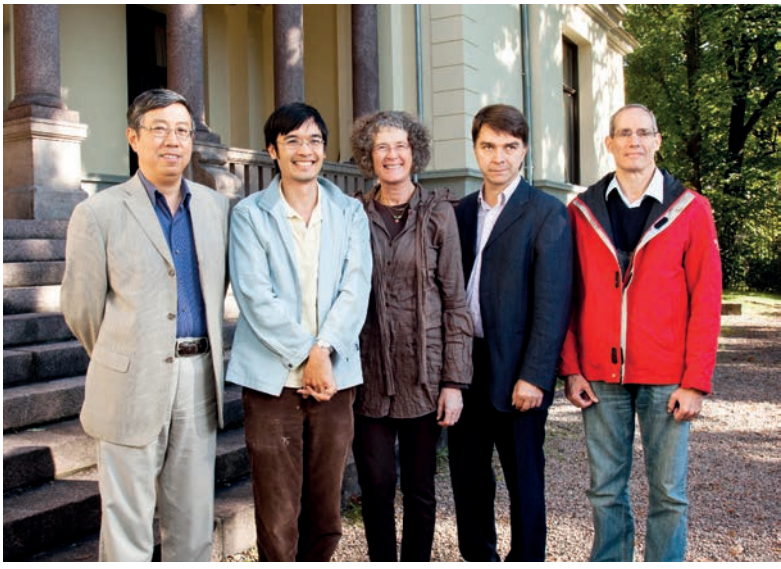

Abelkomiteen utenfor Akademiet. Fra venstre: Tian, Tao, Piene, Smirnov og Alon.

Professor *Gang Tian,*Princton University, USA
Professor *Terence Tao*, UCLA, USA

Abelprisen i matematikk 2013 gikk til *Pierre Deligne*, Institute for Advanced Study, Princeton, USA

Kavliprisen

Det Norske Videnskaps-Akademi, Kunnskapsdepartementet og Kavli Foundation inngikk i 2005 en avtale om å dele ut Kavliprisen, tre internasjonale priser for å hedre banebrytende forskning i astro fysikk, i nanovitenskap og i nevrovitenskap. Prisene er hver på $1 million.

Kavli Foundation bevilger prisbeløpene og midler til medalje og diplom, mens Kunnskapsdepartementet bevilger de midlene som Akademiet må ha for arbeidet med priskomiteene, og arrangementene i forbindelse med prisene i tillegg til arbeidet med å gjøre prisene kjent internasjonalt og nasjonalt.

Det Norske Videnskaps-Akademi har oppnevnt tre Kavlipriskomiteer, en innen hvert fagfelt. Hver komité gir sin innstilling til styret i Det Norske Videnskaps-Akademi, som tar den endelige avgjørelsen om hvem som skal bli tildelt prisene.

Kavlipriskomiteene
Hver komité består av 5 personer. Lederen av hver komité utpekes av Akademiet direkte, mens de resterende blir valgt av Akademiet blant personer foreslått av det kinesiske vitenskapsakademi, det franske vitenskapsakademi, Max Planck Gesellschaft (Tyskland), National Academy of Sciences (USA) og Royal Society (Storbritannia).

For 2013 bestod komiteene av følgende personer:

Kavlipriskomité i astrofysikk:
Professor *Mats Carlsson*, leder, Universitetet i Oslo
Professor *Carlos S. Frenk*, Durham University, Storbritannia
Professor *Guinevière Kauffmann*, Max Planck Institute for Astrophysics, Tyskland
Professor *Claire Max*, University of California Santa Cruz, USA
Professor *Claude Canizares*, MIT, USA

Kavlipriskomité i nanovitenskap:
Professor *Arne Brataas*, leder, NTNU
Professor *Mildres Dresselhaus,* MIT, USA
Professor *Evelyn Hu*, Harvard University, USA
Professor *Xie Yi,* University of Science and Technology of China, Kina
Professor *Klaus Kern*, Max Planck Institute for Solid State Research, Tyskland

Kavlipriskomité i nevrovitenskap:
Professor *Ole Petter Ottersen*, leder, Universitetet i Oslo
Professor *Stanislas Dehaene*, INSERM-CEA, Frankrike

Kavlipriskomiteen i astrofysikk. F.v.: Carlsson, Max, Frenk, Kauffmann. Canizares ikke tilstede.

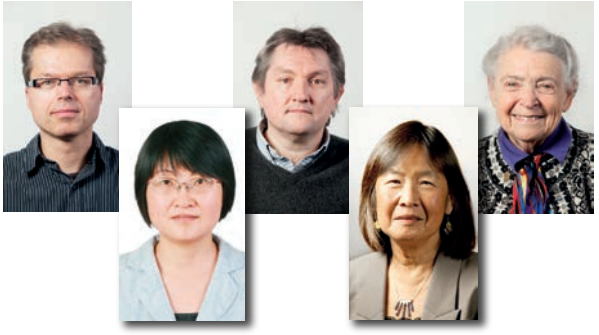

Kavlipriskomiteen i nanovitenskap. F.v.: Brataas, Yi, Kern, Hu og Dresselhaus.

Kavlipriskomiteen i nevrovitenskap. F.v.: Neher, Jan, Ottersen, Bergmann og Dehaene.

Professor *Lily Jan*, University of California, San Francisco, USA
Professor *Erwin Neher*, Max Planck Institute for Biophysical Chemistry, Tyskland
Professor *Cornelia Bergmann*, The Rockefeller University, USA

Det Norske Videnskaps-Akademis lærerpris (til minne om Bertha og Daniel Føllesdal)

Det Norske Videnskaps-Akademis lærerpris ble i 2013 tildelt Annette Iversen Aarflot, lærer ved Eiksmarka barneskole i Bærum. Aarflot er allmennlærer med fordypning i matematikk, naturfag og lese- og skriveopplæring. Prisen ble overrakt av kunnskapsminister Kristin Halvorsen på Akademiets årsmøte 3. mai. *Det Norske Videnskaps-Akademis lærarpris* blir annenhvert år gitt til en lærer som har gjort en ekstraordinær faglig og pedagogisk innsats i den norske skole. Prisen som er på kr 50 000 ble første gang delt ut på årsmøtet 3. mai 2009. Akademiets komité for lærerprisen bestod i 2013 av:

Professor *Inger Moen*, UiO, leder
Professor *Frøydis Hertzberg*, UiO
Professor *Svein Sjøberg*, UiO
Leder av utdanningsforbundet *Ragnhild Lied*

INTERNASJONALE KONTINGENTER OG NASJONALE KOMITEER

I årsoversiktens avsnitt om internasjonal virksomhet fremgår det blant annet hvilke organisasjoner Akademiet er mer eller mindre aktivt medlem av (ALLEA, EASAC, UAI, ISSC, ICSU). Nedenfor følger en oversikt over nasjonale komiteer knyttet til ICSU og andre noen andre faglige sammenslutninger. ICSU-komiteene er for det meste helt eller delvis oppnevnt av Akademiet etter forslag fra fagmiljøene. Aktivitetsnivået er svært forskjellig, dels avhengig av aktiviteten i moderorganisasjonen og syklusen av generalforsamlinger og møter, dels av det nasjonale og lokale initiativ. Noen av komiteene består av styret i den relevante norske fagunionen, supplert med et medlem oppnevnt av Akademiet. Det skjer en viss utskiftning i de fleste komiteene år om annet. Akademiets internasjonale kontingentbetalinger på vegne av norske fagmiljøer har i 2013 beløpt seg til ca. kr 700 000.

Akademiet betaler kontingent og/eller oppnevner medlemmer av den norske komiteen for følgende internasjonale fagunioner *innenfor ICSU*:

IAU (International Astronomical Union)

IGU (International Geographical Union)

IMU (International Mathematical Union)

INQUA (International Union For Quarternary Research)

IUBMB (International Union of Biochemistry and Molecular Biology)

IUNS (International Union of Nutritional Sciences)

IUPAC (International Union of Pure and Applied Chemistry)

IUBS (International Union of Biological Sciences)

IUCR (International Union of Crystallography)

IUGG (International Union of Geodesy and Geophysics)

IUHPS (International Union of History and Philosophy of Science)

IUIS (International Union of Immunological Societies)

IUPAB (International Union for Pure and Applied Biophysics)

IUPAP (International Union of Pure and Applied Physics)

IUPHAR (International Union of Pharmacology)

IUPS (International Union of Physiological Sciences)

IUTAM (International Union of Theoretical and Applied Mechanics)

URSI (International Union of Radio Science)

COSPAR (Committee On Space Research)

SCOSTEP (Scientific Committee On Solar-Terrestrial Physics)

SCOPE (Scientific Committee On Problems of The Environment)

Andre organisasjoner innenfor MN-klassens område:

IFS (International Foundation for Science)

IAGC (International Association of Geochemistry and Cosmochemistry)

ICIPE (International Centre of Insect Physiology and Ecology)

IMA (International Mineralogical Association)

EOS (European Optical Society)

ICO (International Commission for Optics)

Organisasjoner og prosjekter innenfor HF-klassens område:

UAI (Union Academique Internationale)

Tre av prosjektene innenfor UAI har et norsk underprosjekt med norsk komite:
Corpus Vasorum Antiquorum, Dictionnaire du Latin Medieval, Sylloge Nummorum Graecorum

TLL (Thesaurus Linguae Latinae)

Dette leksikonet over den antikke latiniteten er et samarbeid mellom over tredve europeiske akademier. Prosjektet ligger ved Bayerische Akademie der Wissenschaften i München. DNVA har deltatt i prosjektet i om lag 10 år. Akademiets representant i styringsgruppen er professor Egil Kraggerud.

Akademiet betaler kontingenten til følgende internasjonale organisasjoner:

CIHA (Comite International d'Histoire de l'Art)

CIPL (Comite International Permanent des Linguistes)

IAHR (International Association for the History of Religions)

Fond og legater

Nansenfondet og de dermed forbundne fond. (Se side 39)

Akademiet administrerer 13 fond/legater/stiftelser med særformål. Styret for 11 av disse er Akademiets eget styre. Styret for Det Norske Videnskaps-Akademis Aktivitetsfond er Akademiets eget styre pluss en representant godkjent av Kunnskapsdepartementet, professor *Astrid Nøklebye Heiberg*. De resterende fondene har egne styrer (*).

Det Norske Videnskaps-Akademis Aktivitetsfond
Org.nr: 977 140 196

*Jul Lågs Fond for videnskapshistorisk forskning**
Org.nr: 977 140 226

*Det Norske Videnskaps-Akademis fond for geomedisin**
Org.nr: 977 127 750

*Låg og M. Holtans fond for ernæringsforskning**
Org.nr: 940 402 247

Hans Benneches fond til Vitenskabernes fremme
Org.nr: 977 121 337

Hans Benneches stipend (Ikke innmeldt)

Grosserer N. A. Stangs legat til fremme av Norsk Vitenskap
Org.nr: 977 126 355

Kristiania kommunes fond til Norsk Videnskaps fremme
Org.nr: 877 130 002

Professor Dr. Med. Einar Langfeldt og hustru Ebba Langfelts fond
Org.nr: 977 124 190

A og K Schreiners fond til Fremme av Anatomisk Forskning
Org.nr: 977 131 448

Birgitte Christine Paus Johnsen og Arne Odd Johnsens legat
Org.nr: 977 142 725

Stefi og Lars Fylkesakers Stiftelse
Org.nr: 977 137 616

Jytte Jensens legat. (Ikke innmeldt)

* *Jul Lågs Fond for videnskapshistorisk forskning*

* *Det Norske Videnskaps-Akademis fond for geomedisin*

* *Ingrid Låg og Marit Holtans fond for ernæringsforskning.*

Generelle opplysninger
Daglig leder i Det Norske Videnskaps-Akademi, *Øyvind Sørensen* var forretningsfører for fondene. De 13 fondene hadde ved årsskiftet 2013/14 en samlet verdi på rundt kr 45,1 mill.

Det ble i løpet av året kun delt ut midler fra ett av fondene. N. A. Stangs legat støttet Akademiforelesningen i humaniora og samfunnsfag, som i 2013 ble holdt av professor Jörgen Kocka og hadde tittel *Limits of Markets and States: Problems in the History of Capitalism* og Akademisymposiet i humaniora og samfunnsfag med tittel *Perspectives on the History of Science*. N. A. Stangs legat støttet med totalt kr 300 000.

Statsautorisert revisor Morten Hurum og revisor Nils Erik Hirsch, Nitschke A/S, har i 2013 revidert alle Akademiets regnskaper, inkludert fond administrert av Akademiet.

Fortsatt drift av fondene
Forutsetningen om fortsatt drift er til stede, og årsregnskapet for 2013 er satt opp under denne forutsetningen. Etter styrets oppfatning gir det fremlagte regnskap og årsberetning et rettvisende bilde over utviklingen av virksomheten i regnskapsåret og tilstanden per 31. desember 2013.

Arbeidsmiljø
Det er ikke ansatte i fast stilling i fondene.

Ytre miljø
Stiftelsen har ingen drift som påvirker det ytre miljø.

Stiftelsen Tømte 2013

Årsberetning 2013

Styret for 2013 består av:
Professor *Per Aagaard*, formann
Professor *Marit Werenskiold*
Professor *Inger Nordal*
Gårdbruker *Ole Vollaug*
Seniorarkitekt *Bent Aaby* (oppnevnt av UiO)

Stiftelsen ble opprettet ved direktør F.O. Guldbergs testamente i 1903, til plante og dyrebiologiske eksperimenter.

Stiftelsen administreres av Det Norske Videnskaps-Akademi i Oslo.

2013 fikk styret i stiftelsen Tømte gård samtykke fra Stiftelsestilsynet til å selge Tømte gård. Samtykket til salget ble gitt parallelt med at forslag til endrede vedtekter for stiftelsen ble godkjent av samme etat. De endrede vedtektene går ut på at frigjort kapital skal legges i ett fond som Stiftelsen vil bruke til å støtte aktiviteter som er nevnt i F.O. Guldbergs testamente.

Salget av Tømte gård ble gjennomført på høsten 2013, og gården ble solgt for 7,5 millioner kroner.

Det har i løpet av 2013 kun vært inntekter i forbindelse med omsetning av tømmer relatert til skoghogst gjort i 2012. Andre inntekter tilført kapitalen er relatert til salgsinntekt knyttet til selve gården. I all hovedsak har styrets aktivitet vært knyttet opptil arbeidet med å selge gården. Dette har vært viktig da de faste kostnadene knyttet til vedlikehold og drift har vært større en det inntektsgrunnlaget som har ligget i selve gårdsdriften

Det har vært avholdt 2 styremøter i 2013. Begge møtene ble avholdt på Det Norske Videnskaps-Akademi.

Fortsatt drift
Forutsetningen om fortsatt drift vedrørende stiftelsen Tømte Gård er til stede, og årsregnskapet for 2013 er satt opp under denne forutsetning. Etter styrets oppfatning gir fremlagte regnskap og årsberetning et rettvisende bilde over utviklingen av virksomheten i regnskapsåret og stillingen pr. 31 des. 2013

Arbeidsmiljø
Det er ikke ansatte i fast stilling i stiftelsen.

Ytre miljø
Stiftelsen har ingen drift som påvirker det ytre miljø i noen utstrekning.

Etterord

Salg av Tømte gård ble gjennomført høsten 2013, og den ble solgt for 7,5 millioner kroner. Årsaken til salget var å sikre stiftelsens videre eksistens samt testators formål.

Det er vemodig å ha solgt gården som har vært i stiftelsens eie i over 100 år. Den har betydd mye for mange personer, og har på mange måter bidratt til opparbeidelse av fagkunnskap, samarbeid mellom fagmiljøer både nasjonalt og internasjonalt, og har vært et særdeles egnet sted for feltundervisning og vitenskapelige diskusjoner. For mange institutter ved UiO er Tømte nær knyttet til deres egen historie og utvikling. Gården har også vært et samlingspunkt der sosiale relasjoner er blitt knyttet, mennesker har funnet kjærligheten og minner er blitt skapt. Dette er i dag en del av Tømte gårds historie, og derfor vet vi at det er mange som synes det er trist at gården nå ikke lenger tilhører stiftelsen. Det en må huske på er at gården har eksistert i flere hundre år, og salget av gården er en avslutning av et kapittel i dens liv. Den nye eieren, som nå har tatt over, har spennende ideer for hva hun ønsker å gjøre med den, og det skulle ikke forundre oss om undervisningsaktiviteten vil videreføres dog med ett litt annet innhold. Ett nytt kapitel skal skrives og det er bare å ønske den nye eieren lykke til.

Bøkene og flere av de andre gjenstandene på Tømte representerer en kulturhistorie som ikke må spres for «alle vinder og gå tapt». Det er derfor inngått en avtale med MUV for deponering av bøker, møbler og annet innbo, slik at disse kan stilles ut i Observatoriet, gammelt professor-kontor utstilling og andre steder ved UiO. Noe utstyr og inventar er også donert til Stiftelsen Sørnesset som har god bruk for det utstyret den har mottatt. Likeledes har det vært arbeidet aktivt med å finne et passende sted for en hundeslede som har stått på Tømte gård og som har tilhørt Carsten Borchgrevink. Denne sleden ble i sin tid brukt på Southern Cross ekspedisjonen til Antarktis som ble gjennomført fra 1898 – 1900. Dette var første gang at noen overvintret på dette kontinentet, og sledens polarhistoriske betydning er viktig. Institutt for Arktisk og Marin Biologi ved UIT, har sagt seg villig til å restaurere sleden og gi den en permanent utstillingsplass. Det er derfor inngått en avtale der instituttet permanent deponerer sleden på vegne av Stiftelsen Tømte gård.

Stiftelsen Sørnesset 2013

Årsberetning
Styret for Stiftelsen Sørnesset har i 2013 bestått av:

Håkon With Andersen, formann
Ole Sollien
Håkon Edvard Nesset
Dag Olav Hessen
Jan Eivind Myhre

Sørnesset gård er en privat stiftelse med eget styre. Eiendommen ligger ved Atnasjøen i østre del av Rondane og stedet benyttes til å holde mindre seminarer og til rekreasjon.

Årsmøte i stiftelsen Sørnesset ble avholdt på Sørnesset lørdag 16/03-13.

Antall gjestedøgn på Sørnesset 2013 var 477. Dette er en nedgang på 23 % fra 2012 da stedet hadde 622 gjestedøgn. Bruken av Sørnesset har fordelt seg mer jevnt over året, men det har vært noe mindre seminarvirksomhet en det en hadde forventet. Dette er årsaken til den reduksjonen vi kan se i antall gjestedøgn for 2013.

Elise og Håkon Edvard Nesset har tilsyn med eiendommen, tar imot gjester og står for renholdet. Dette er tjenester som Sørnesset er avhengig av for å kunne driftes på den måten som i dag praktiseres.

Forpakterboligen leies ut på åremål til Per Kristiansen.

Det er ikke foretatt noe oppussing / investeringer i år 2013. Det bør dog nevnes at stiftelsen Sørnesset har mottatt en god del utstyr fra stiftelsen Tømte gård i forbindelse med dennes endrede virksomhet. Det dreier seg om skilt, gressklippertraktor, panelovner samt kubbestol for å nevne noe. Dette er gaver som Sørnesset helt klart kan nyttiggjøre seg, og gavene vil bli tatt i bruk så snart som mulig.

Totalt ble det et negativt driftsresultat som må dekkes av egenkapitalen. Årsresultatet gir styret mindre økonomisk handlingsrom for investeringer i 2014.

Styret mener at regnskapet gir et rettvisende bilde over utviklingen og resultatet siste år, samt stillingen ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen.

Drift
Forutsetningen om fortsatt drift er til stede, og årsregnskapet for 2013 er satt opp under denne forutsetning.

Arbeidsmiljø og likestilling
Det er ikke ansatte på fast tid i stiftelsen. I styret er kvinneandelen 0 %

Ytre miljø
Stiftelsen har ingen drift som påvirker ytre miljø i noen utstrekning.

Økonomi

Inntekter
I 2013 fikk Det Norske Videnskaps-Akademi inntekter / bidrag på totalt kr 62 260 505 til sine samlede aktiviteter. Dette inkluderer Akademiets ordinære drift, Abelprisen inkl. samarbeidet med PGS, Kavliprisen, VISTA samarbeidet med Statoil, og Norsk Nettleksikon. Se figur 1.

Prispengene for Abelprisen er inkludert, og utgjorde kr 6 000 000 for Abel. Driftsinntektene for Akademiet's ordinære drift var kr 16 070 373 for år 2013.

De viktigste inntekstkildene var tilskudd fra Kunnskapsdepartementet, Abelprisen med tilhørende samarbeidsavtale med PGS, Kavli-prisene, VISTA-samarbeidet med Statoil, og Norsk Nettleksikon.

Tildelingen fra kunnskapsdepartementet var på totalt kr 14 395 000, hvor kr 9 222 717 var øremerket arbeidet med Kavliprisen. De resterende midler kr 5 172 283 gikk til Akademiets ordinære drift.

Prosentvis fordelte inntektene til Akademiets ordinære drift seg på følgende måte. Tilskudd fra KD utgjorde 32%, prosjektvirksomhet 59%, og de resterende 9% var inntekter fra utleievirksomheten. Se figur 1.

Utgifter
For 2013 var de samlede utgifter for akademiets ordinære drift kr 15 646 936. Justert for finansielle poster medfører dette at Akademiet kan fremvise et årsresultat for 2013 på kr 459 537.

De største utgiftspostene for Akademiets ordinære drift 2013, var faglig/vitenskapelig virksomhet (herunder fagsymposier, internasjonale kontingenter og utgifter i forbindelse med bilaterale avtaler, drift av eiendommen i Drammensveien og personal og administrasjonsutgifter).

Figur 2. viser kostnadsfordelingen i prosent. Avskrivinger på eiendom (kr 300 000) er holdt utenfor. Når det gjelder årsresultat for Akademiets virksomhet totalt i 2013, ble dette kr 3 671 513 i underforbruk. For år 2012 var det et negativt årsresultat på kr 6 047 205. Det må i denne sammenheng presiseres at Kavliprisen har vesentlig høyere kostnadsnivå annet hvert år når prisutdelingene finner sted. Da Kavliprisen ble delt ut i 2012 påvirket dette årsresultatet i vesentlig grad.

Fortsatt drift
Etter styrets oppfatning gir det fremlagte regnskap og årsberetning ett rettvisende bilde av utviklingen av virksomheten i regnskapsåret og tilstanden per 31. desember 2013. Styret mener at forutsetning for fortsatt drift er tilstede.

Tabell 1. Årsresultatet for Akademiet og for Akademiets sammenslåtte totale virksomhet.

Totalregnskap		
Driftsinntekter og driftskostnader	**2013**	**2012**
Inntekter	62 260 505	78 964 975
Renteinntekter / utgifter	537 123	803 029
Driftsutgifter	59 126 116	85 815 209
Årsresultat	3 671 512	-6 047 205

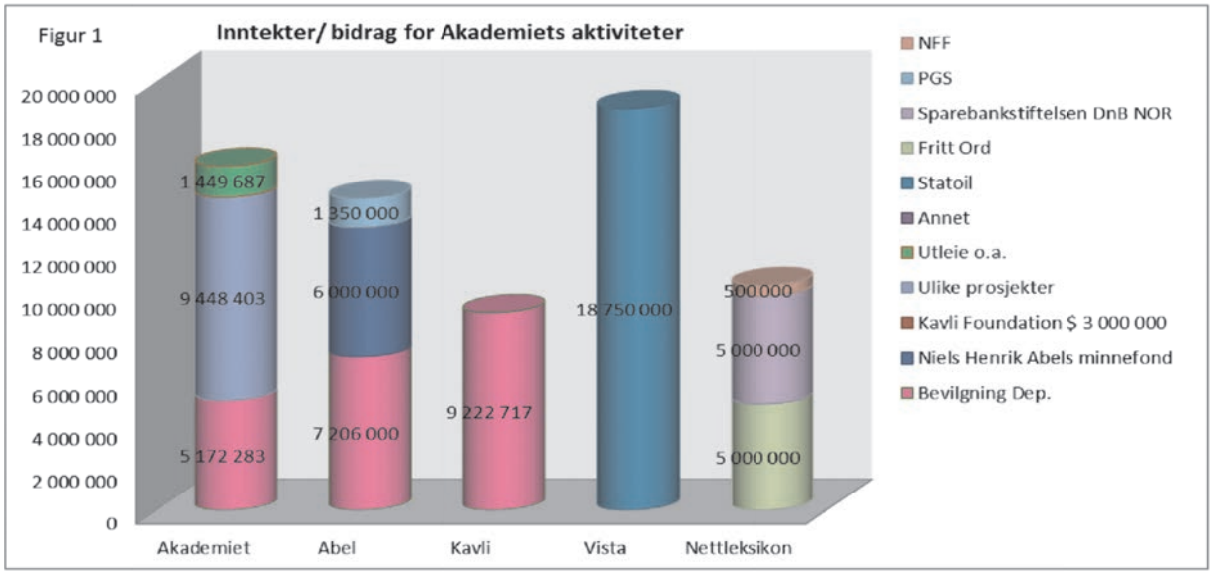

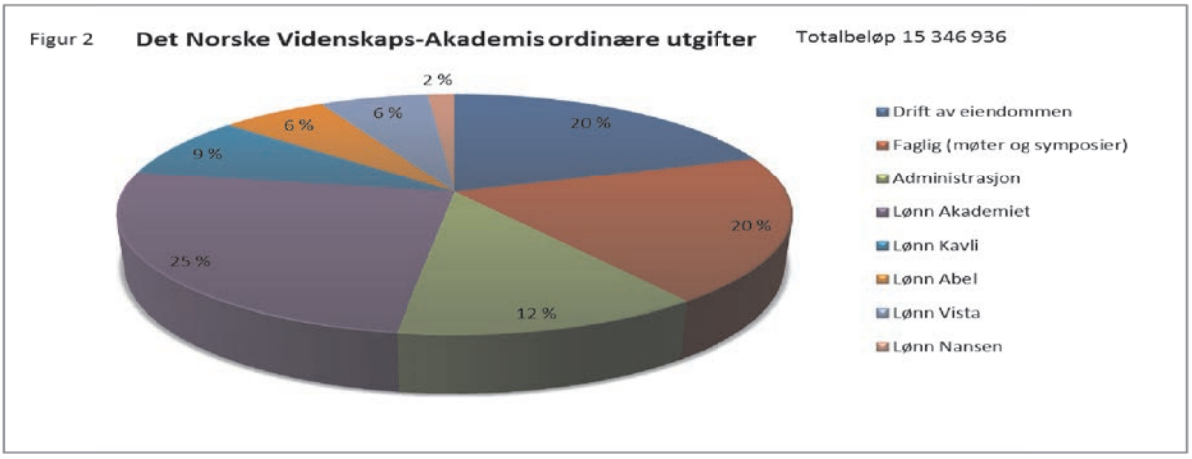

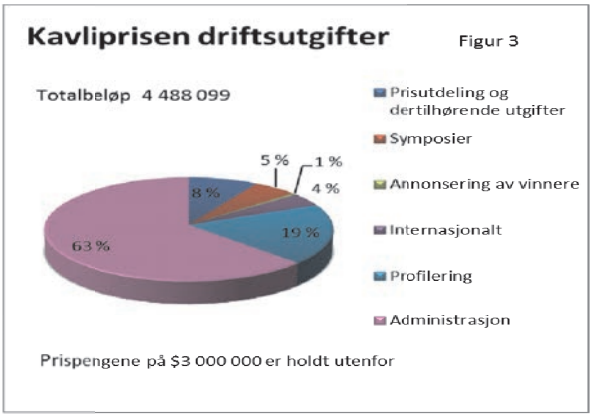

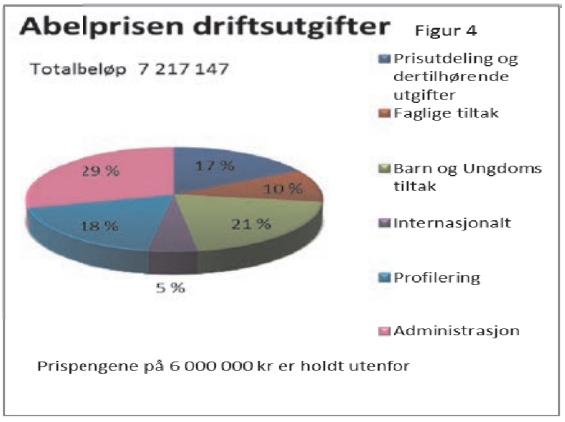

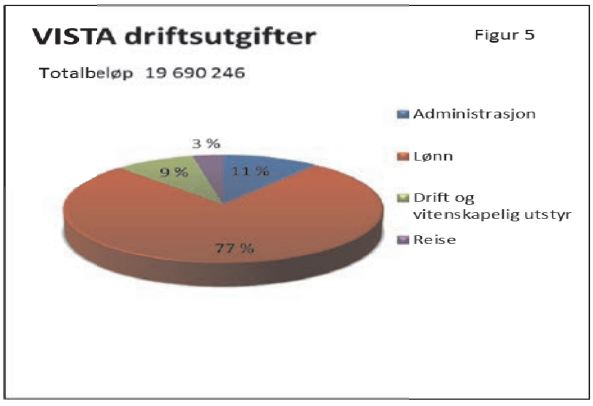

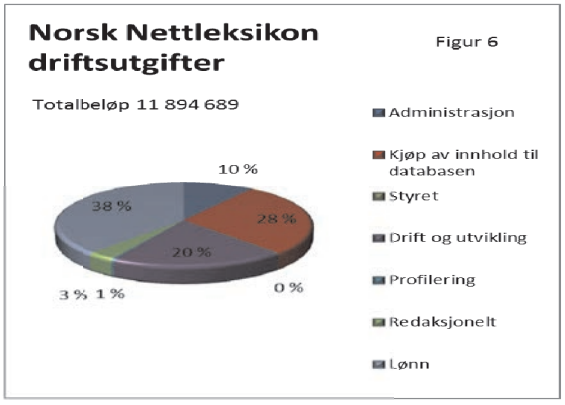

Det Norske Videnskaps-Akademi forvalter flere fond, stiftelser og legater. For 31/12-13 var markedsverdien følgende:

Akademiets Fond og Legater 2013

	Urørlig kapital	Disponibel kapital	Totalt 2013
12. Jul Lågs fond for vitenskapshistorisk forskning		1 313 452	1 313 452
13. Det Norske Videnskaps-Akademis fond for geomedisin	291 500	363 051	654 551
16. Det Norske Videnskaps-Akademis Aktivitetsfond	1 512 505	-145 967	1 366 538
34. Hans Benneches fond	317 411	478 886	796 297
35. Hans Benneches stipend (ikke innmeldt til myndighetene)		210 626	210 626
38. N.A. Stangs legat	1 470 933	1 718 119	3 189 052
44. Kristiania kommunes fond	1 122 520	117 448	1 239 968
49. Prof. Sophus Torup og Prof. Einar og hustru Ebba Langfeldts fond	3 929 676	3 914 768	7 844 444
50. Alette og Kristian Schreiners fond	892 141	734 867	1 627 008
51. I. Låg og M. Holtans fond for ernæringsforskning	803 924	658 095	1 462 019
53. Birgitte C.P. Johnsen og Arne O. Johnsens legat	677 180	416 648	1 093 827
54. Steffi og Lars Fylkesakers stiftelse.	12 532 090	11 478 077	24 010 166
55. Jytte Jensens legat (ikke innmeldt til myndighetene)	239 389	61 502	300 891
Sum totalt	23 789 268	21 319 571	45 108 840

Totalregnskap Det Norske Videnskaps-Akademi 2013

Org.nr 971 089 601

Resultatregnskap 31/12-13

Driftsinntekter og driftskostnader	Note:	2013 Akademiet	2013 Samlet	2012 Akademiet	2012 Samlet
Leieinntekter		1 449 687	1 449 687	1 551 352	1 551 352
Tilskudd	1	5 172 283	21 601 000	5 007 000	20 769 000
Andre inntekter	2	9 448 403	33 209 818	9 117 791	33 190 163
Tilskudd prispenger	3		6 000 000		23 454 460
Sum inntekter		16 070 373	62 260 505	15 676 143	78 964 975
* Intern inntektsføring motregnes					
Lønnskostnader	4	7 323 583	23 164 712	6 729 677	21 649 067
Drift og vedlikehold eiendom		3 087 766	3 087 766	2 372 473	2 372 473
Avskrivinger eiendom	6	300 000	300 000	300 000	300 000
Annen driftskostnad		4 935 587	4 935 587	5 144 338	5 144 338
Prispenger	3		6 000 000		23 454 460
Kostnader adm. VISTA			393 780		346 173
Prosjektkostnader VISTA			6 190 785		7 201 621
Prosjektkostnader Nettleksikon			6 298 241		7 199 498
Prosjektkostnader Abel			5 517 146		5 553 388
Prosjektkostnader Abel / PGS			1 150 000		1 150 000
Prosjektkostnader Kavli			2 088 099		11 444 191
Sum kostnader		15 646 936	59 126 116	14 546 488	85 815 209
Driftsresultat		423 437	3 134 390	1 129 655	-6 850 234
Renteinntekter		265 039	787 867	386 052	1 069 192
Andre finansinntekter			0		0
Rentekostnader		-217 923	-217 923	-234 865	-234 865
Andre finanskostnader		-11 016	-32 822	-11 250	-31 298
Sum finansposter		36 100	537 123	139 937	803 029
Ordinært resultat		459 537	3 671 512	1 269 592	-6 047 205
Årsoverskudd / - Overforbruk		459 537	3 671 512	1 269 592	-6 047 205

Disponering					
Akademiet:	Avsatt til annen egenkapital	459 537	459 537	1 269 592	1 269 592
VISTA:	Til/(Fra) Ubrukte midler		-642 280		-1 035 343
Norsk Nettleksikon:	Overført til (fra) annen egenkapital		-2 809 397		-1 651 954
Norsk Nettleksikon:	Overført ubrukte midler til SNL AS		1 771 915		0
Abel:	Til/(Fra) Ubrukte midler		83 514		-213 801
Kavli:	Overført til (fra) annen egenkapital		4 808 225		-4 415 699
Sum overføringer	5	459 537	3 671 513	1 269 592	-6 047 205

Totalregnskap Det Norske Videnskaps-Akademi 2013

Org.nr 971 089 601

Balanse 31/12-13

		Note:	2013 Akademiet	2013 Samlet	2012 Akademiet	2012 Samlet
Eiendeler						
Anleggsmidler						
Varige driftsmidler		6	1 200 001	1 200 001	1 500 001	1 500 001
Finansielle driftsmidler		9	200 000	286 515	150 000	279 773
Sum anleggsmidler			1 400 001	1 486 516	1 650 001	1 779 774
Omløpsmidler						
Andre fordringer			59 020	68 197	46 830	114 659
Bank/Kontanter		7	12 282 898	31 218 661	12 718 615	33 708 700
Sum omløpsmidler			12 341 918	31 286 858	12 765 445	33 823 359
Sum eiendeler			13 741 919	32 773 373	14 415 446	35 603 133
			Akademiet	**Samlet**	**Akademiet**	**Samlet**
Egenkapital og Gjeld						
Akademiet:	Annen egenkapital		8 040 481	8 040 481	7 580 941	7 580 941
Vista:	Ubrukte midler			2 329 047		2 971 327
Norsk Nettleksikon:	Annen egenkapital			0		2 809 397
Abel:	Ubrukte midler			707 050		623 537
Kavli:	Annen egenkapital			6 144 817		1 336 591
Sum egenkapital		5	8 040 481	17 221 395	7 580 941	15 321 793
Langsiktig gjeld						
Gjeld til kredittinstitusjoner		8	3 600 000	3 600 000	4 000 000	4 000 000
Sum langsiktig gjeld			3 600 000	3 600 000	4 000 000	4 000 000
Kortsiktig gjeld						
Leverandørgjeld			581 549	3 836 343	1 176 833	4 508 586
Skyldige offentlige avg.			1 215 018	2 483 511	1 070 179	2 367 652
Annen kortsiktig gjeld		10	304 871	5 632 123	587 493	9 405 102
Sum kortsiktig gjeld			2 101 438	11 951 978	2 834 505	16 281 340
Sum gjeld			5 701 438	15 551 978	6 834 505	20 281 340
Sum EK og gjeld			13 741 919	32 773 373	14 415 446	35 603 133

Øyvind Sørensen
Daglig leder

Noter til årsregnskap Det Norske Videnskaps-Akademi 2013

Org.nr 971 089 601

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak.

Talloppstillingen i kolonnen "Akademiet", viser regnskap for driften av Det Norske Videnskaps-Akademi.
Talloppstillingen i kolonnen "Samlet", viser tall for alle virksomhetsområder under
Det Norske Videnskaps-Akademi, som inkluderer virksomheten i VISTA, Norsk Nettleksikon,
Kavlipris-utdelingen og Abelpris-utdelingen.

Driftsinntekter og kostnader
Inntektsføring skjer etter opptjeningsprinsippet som normalt vil være leveringstidspunktet
for varer og tjenester. Tilskudd bokføres som inntekt i den perioden
tilskuddet gjelder, mens tilfeldige gaver og bidrag bokføres på mottakstidspunktet.
Bokføring av kostnader følger sammenstillingsprinsippet,
dvs. at kostnader bokføres i samme periode som tilhørende inntekt.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld
Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler.
Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler.
Fordringer som skal tilbakebetales innen et år er uansett klassifisert som omløpsmidler.
Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er analoge kriterier lagt til grunn.

Varige driftsmidler
Varige driftsmidler avskrives lineært over forventet økonomisk levetid.

Finansielle anleggsmidler
Finansielle anleggsmidler aktiveres til kostpris, og nedskrives til virkelig verdi ved eventuelt
vesentlig og varig verdinedgang.

Omløpsmidler
Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.
Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet.

Skatt
Ingen deler av Det norske Videnskaps-Akademis virksomhet er skattepliktig.

Note 1 Tilskudd

	2013	2012
Det Norske Videnskaps-Akademis virksomheter mottok følgende tilskudd siste år *		
Kunnskapsdepartementet:	21 601 000	20 769 000

* Tilskudd til Abel år 2013 utgjorde kr 7 206 000 . For 2012 var tilskuddet på kr 6 784 000.

Note 2 Andre inntekter

Bidrag Nansenfondet:	500 000	350 000
Medlemsinnbetalinger Det Norske Videnskaps-Akademi:	85 920	102 390
Administrasjonsinntekt Akademiets fond og Legater:	139 500	139 500
Adminstrasjonsinntekter Senter for Grunnforskning:	100 000	100 000
Salg bøker:	0	95
Diverse tilskudd/bidrag:	1 345 298	1 360 724
Diverse inntekter:	439 100	462 454
Tilskudd fra Statoil:	18 750 000	18 750 000
Støtte fra PGS vedr. Abel.	1 350 000	1 350 000
Støtte til Norsk Nettleksikon fra Norsk Kulturråd		75 000
Sparebankstiftelsen DNB	5 000 000	5 000 000
Fritt ord	5 000 000	5 000 000
Norsk Faglitterær forfatterforening	500 000	500 000
Sum andre inntekter:	33 209 818	33 190 163

Note 3 Tilskudd prispenger

	2013	2012
Tilskudd fra Kunnskapsdepartementet *	6 000 000	6 000 000
Tilskudd fra The Kavli Foundation:	0	17 454 460
Sum tilskudd prispenger:	6 000 000	23 454 460

* Abel

Note 4 Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser, m.m.

Det Norske Videnskaps-Akademi	2013	2012
Lønninger	6 080 146	5 685 640
Arbeidsgiveravgift	857 160	784 161
Pensjonskostnader	122 873	121 943
Andre ytelser	263 404	137 933
Sum:	7 323 583	6 729 677

Gjennomsnittlig antall årsverk: 9,5

VISTA	2013	2012
Lønninger	9 459 082	8 884 211
Arbeidsgiveravgift	1 410 977	1 346 144
Pensjonskostnader	534 622	645 837
Andre ytelser		
Sum:	11 404 681	10 876 192

Gjennomsnittlig antall årsverk: 21,2

Norsk Nettleksikon	2013	2012
Lønninger	3 758 835	3 249 220
Arbeidsgiveravgift	499 845	469 138
Pensjonskostnader	151 274	74 261
Andre ytelser	26 494	250 579
Sum:	4 436 448	4 043 198

Gjennomsnittlig antall årsverk: 8,4

	2013	2012
Lønnsk. Det Norske Videnskaps-Akademi	7 323 583	6 729 677
Lønnskostnader VISTA	11 404 681	10 876 192
Lønnskostnader Norsk Nettleksikon	4 436 448	4 043 198
Sum lønnskostnader	23 164 712	21 649 067

Det Norske Videnskaps-Akademi har opprettet en OTP-ordning som tilfredsstiller krav i lov for alle de tre virksomhetsområdene som er pliktig til å opprette OTP-ordning for sine ansatte.

Kostnadsført revisjonshonorar for Det Norske Videnskaps-Akademi siste år er kr 117 700.
Kostnadsført revisjonshonorarer for Det norske Videnskaps-Akademis samlede virksomhet siste år er kr 190 200.

Note 5 Egenkapital

Det Norske Videnskaps-Akademi	2013	2012
Annen egenkapital pr. 01.01.	7 580 942	6 311 349
Årets resultat	459 537	1 269 592
Annen egenkapital pr. 31.12.	8 040 481	7 580 942

Det Norske Videnskaps-Akademis samlede virksomhet	2013	2012
Sum annen egenkapital / Ubrukte midler pr. 01.01.	15 321 793	21 368 998
Årets resultat	3 671 512	-6 047 205
Overført ubrukte midler til SNL AS	-1 771 915	
Sum annen egenkapital / Ubrukte midler 31.12.	17 221 395	15 321 793

Note 6 Varige driftsmidler

Det Norske Videnskaps-Akademis eiendom i Drammensveien er nedskrevet til kr. 1,-
Påkostning på bygning i 2008 ble aktivert med kr. 3 000 000, og avskrives lineært
med kr 300 000 pr år i 10 år.

Varig DM		Kostpris	Bokf. verdi 1/1	Akk. avskr. 1/1	Årets avskr.	Bokf. verdi 31/12
Eiendom			1			1
Påkostning	kr	3 000 000	1 500 000	1 500 000	300 000	1 200 000
Sum			1 500 001		300 000	1 200 001

Note 7 Bundne midler

Av Det Norske Videnskaps-Akademis samlede bank/kontantbeholdning pr 31.12.13
er kr 1 280 763 bundne skattetrekksmidler.

Note 8 Pantesikret gjeld

Det Norske Videnskaps-Akademi har et langsiktig lån på kr 3 600 000 pr 31.12.13.
Kredittgiver er DNB, og ihht. nedbetalingsplan er lånet innfridd 01.12.22.
Restlån vil bli nedbetalt i sin helhet i 2014.

DNB har pant i eiendommen i Drammensveien 1 med kr 6 000 000 som sikkerhet for lån.
Bokførte verdi av eiendommen 31.12.13 er kr 1 200 001.
Det anses å være betydelige merverdier i bygget.

Note 9 Finansielle anleggsmidler

Posten finansielle anleggsmidler består av:	
Fordring Senter for grunnforskning:	100 000
Fordring Stiftelsen Sørnesset:	50 000
Aksjekapital i Store Norske Leksikon	50 000
Abel-priser	86 515
Sum:	286 515

Note 10 Kortsiktig gjeld

Utestående honorar fagansvarlige i Nettleksikon	2 073 879
Annen kortsiktig gjeld	1 786 329
Ubrukte midler som skal overføres SNL	1 771 915
Sum:	5 632 123

Note 11 Sikkerhetsstillelse av gjeld

Det Norske Videnskaps-Akademi har stilt sikkerhet for banklån tatt opp av stiftelsen Sørnesset

Opprinnelig lånebeløp	150 000
Rest ansvar 31/12-13	91 248